

Glasnik MIRA

Godište VI. • Broj 8 • Međugorje • Kolovoz 2011. • Cijena 2,5 KM / 10kn

*Uznesena je Marija na nebo:
raduju se nebo i zemlja*

Iz sadržaja

Poruka za sadašnji trenutak
*Vrijeme odmora i molitve
zajedno s Isusom*
vlč. Adalbert Rebić

Razgovor s Tončijem
Matulićem
*Sve se događa u ozračju
posebne milosti*
Višnja Spajić

Promišljanje
*Staviti Boga na
prvo mjesto*
fra Ivan Landeka

Molitva šutnje
*U svakom trenutku imamo
prigodu za obraćenje i novi
početak*
fra Mladen Herceg

Propovijed Benedikta XVI.
u povodu 60. obljetnice
svećeničkog ređenja
*"Ne zovem vas više slugama
nego prijateljima"* (usp. Iv 15,15)

Svjedoci
*Dok nam je Gospa govo-
rila osjećala sam neopisiv
nutarnji mir i radost*
Marijana Juričić

Draga djeco!
Neka vam ovo vrijeme bude
vrijeme molitve i tišine. Odmorite
svoje tijelo i duh, neka budu u
ljubavi Božjoj. Dopustite mi,
dječice, da vas vodim, otvorite
svoja srca Duhu Svetomu da
bi sve dobro što je u vama
procvjetalo i urodilo stotrukim
plodom. Počnite i završite dan
molitvom srca. Hvala vam što ste
se odazvali momu pozivu.

25. srpnja 2011.

Na naslovnici: Vlaho Bukovac - Marijino uznesenje (snimio Luka Rupčić)

GLASNIK MIRA | Utemeljitelj i nakladnik: Informativni centar MIR Medugorje | Glavni urednik: Krešimir Šego | Lektor i korektor: Dragan Naletilić | Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266 Medugorje, BiH | Tel.: 00 387 36 650 200; 653 327 | Faks: 00 387 36 651 300 | Služba pretplate: 00 387 36 653 342 | E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr | Internet: www.medjugorje.hr
Grafičko oblikovanje: Shift, Mostar | Tisak: Fram-Ziral, Mostar | List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006. | Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATA PRETPLATE: Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352 | **Iz Hrvatske u HRK:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Societe generale - Splitska banka d.d., Broj računa: 2330003-5100201682 | **Iz Njemačke u eurima:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300 | **Iz Švicarske u CHF:** Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (za Glasnik mira), IBAN : CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2 | **Iz svih europskih zemalja u eurima:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300, BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044 | **Za sve valute iz drugih zemalja:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221

Međugorje na crti biblijske proročke poruke

S pravom se veli kako je Međugorje na crkvenoj pozornici trajni proročki zov. Već i sami nadnevak početka međugorskoga fenomena daje nam zaključiti kako je tomu tako. Prvi se susret s nebeskom pojavom dogodio na rođendan sv. Ivana Krstitelja, izrazita proroka, koji je međaš i razdjelnica Staroga i Novoga zavjeta. I na njegovu liku dade se odčitati što je to značilo biti prorokom u Izraelu, ali i kroz cijelu povijest. Marija nastupa kao Kraljica proroka, pružajući nam nebeski lijek za bolesni svijet, čovječanstvo. Vrijedi stoga i u našem glasilu progovoriti nešto o proročkoj protežnici biblijske povijesti i poruke, jer su u bitnome proroci sačuvali u Izraelu jednobojstvo, oni su spriječili asimilaciju i utapanje u poganski okoliš.

fra Tomislav Pervan

Cijela se biblijska poruka dade jednostavno svesti na činjenicu: Dok svi okolni, poganski narodi biraju sebi bogove i božanstva, po svome ukusu i potrebama, u Izraelu imamo obrnuti proces: Bog sebi izabire narod, želi da taj narod bude od svih drugih različan, da bude svjedokom Božjega izabranja. Njemu daje savršeni zakon i uredbe. I to se onda u Novome zavjetu nastavlja u *novome Izraelu*, Crkvi. Svi smo baštinici toga Božjega silaska među nas, u Isusu Kristu, u Duhu Svetome, a Marijina ukazanja samo su trajno posvješćivanje: Nismo zaboravljeni, još uvijek smo predmet Božje ljubavi, pa ma kako i koliko se uda-

ljavali od svoga iskona, slijedili porive srca i naravi. Marijina su ukazanja u pravilu proroki zov na zaokret u životu.

Tko je prorok?

Kad se govori o prorocima i njihovoj ulozi, redovito se miješaju pojmovi. Pod prorokom se uglavnom podrazumijeva osoba koja predviđa, pretkazuje buduće događaje, koja je 'vidjelac', a danas imamo, u pravilu, po svim novinama, dnevnim i tjednim magazinima, ponude raznih 'vidovnjaka' i 'vidjelica'. Već sama Biblija na početku Prve Samuelove knjige (9,9) razlikuje ta dva pojma. „Nekoć se u Izraelu – kad bi išli pitati Boga za savjet – govorilo: 'Hajde, pođimo k vidioću!' Jer, koga danas zovu prorokom, nekoć se zvao vidjelac“. Prorok nije osoba koja predviđa, koja pretkazuje, nego je to osoba koja nastupa u Božje ime, koja daje dijagnozu postojećega stanja te nudi terapiju – kako izliječiti, kako spasiti pojedinca i narod od propasti. Kako su pak u nas dva proročka lika snažno zastupljena – i prorok Ilija, kao zaštitnik crkvene pokrajine Bosne i Hercegovine te sv. Ivan Krstitelj, zadnji starozavjetni prorok, a Marija nastupa kao *Kraljica proroka*, vrijedi pobliže ocrtati nastup, ulogu i strukturu proroka i proroštva.

Ideja, uloga, struktura proroka i proroštava zorno se može iščitati na primjeru proroka Ilije i Ivana Krstitelja, koji se u našim krajevima posvuda štiju. Tko je prorok? Netko tko traži i tko je tražen. Netko tko sluša i biva slušan. Netko tko ljude promatra kakvi jesu ali i kakvi bi morali biti. Netko tko zrcali svoje vrijeme, a istodobno živi izvan vremena.

Prorok – uvijek budan, uvijek na straži, napetih ušiju i na oprezu. Nikad nije ravnodušan niti mu je ikad svejedno, napose kad je riječ o nepravdi, među ljudima ili prema Bogu. Božji je on glasnik kod ljudi, a istodobno i glasnik i posrednik ljudi kod Boga. Nemiran, u stanju uzrujanosti, čeka Božji mig i poruku, čeka na znak i Božji zahtjev. U snu čuje glasove, slijedi vizije, njegovi snovi nisu njegovi, nego redovito objaviteljski.

Često je progonjen, živi u neprestanu strahu, uvijek je sam i osamljen – pa i u mnoštvu, kad razgovara s Bogom ili sa samim sobom, kad oslikava budućnost ili priziva prošle dane. Govoreći ljudskim rječnikom i iskustvom, to su odreda nesretni ljudi. Nesretni zbog činjenice što se čovjek udaljuje od svoga iskona, ide za lažnim bogovima i pričinama.

Često se služi teatralnim potezima. Čini se da izgovara ono što su drugi već napisali. Da bi bio prorok, mora sići u dubine svo-

je osobe i bića. Da bi ga Bog ispunio i prozeo, mora biti stvaran, otvoren i autentičan. Mora biti on.

Prorok – čovjek koji brani i spašava Božje djelo u svijetu

To je ujedno i dramatična strana proroka: Dosegnuvši vrhunac poslanja on se u potpunosti predaje Bogu. Što intenzivnije živi, više pripada Bogu koji progovara na njegova usta i njegov glas; njime se služi kao mostom, sredstvom, poveznicom između sebe i ljudi. Prorok je istodobno i pojednostavljiivač ali i sablazan. Što drugi misle ili uče, on to već zna, već je to iskusio. On je Božja jeka, živa Božja rezonancija u svijetu. Redovito su to nesretni ljudi, pa i u trenucima najvećih trijumfa. Ljudi su to bez prošlosti, bez korijena, njihov je život prava dramatika. Njihov je život dramatičan hod i prijelaz iz vječnosti u vječnost, dolaze iz legende i odlaze redovito u legendu. Prorok propovijeda, ali malo ga tko sluša, još manje ih shvaća to što prorok govori, a pogotovo je mali broj onih koji proroku odobravaju i slijede ga.

Prorok redovito gleda u oči mucu i očaju, nevolji i katastrofi. Prorok: u trenucima radosti spreman podijeliti je s nama. Nikada ga ne vidimo u sretnim trenucima, na osunčanoj strani života, uvijek je u nutarnjoj napetosti. Dinamika ga iznutra tjera. Nije sretan ni u trenucima najvećih uspjeha. Boji se i bori se za život, svoj i tuđi. Čini se da nema prošlosti, nema korijenja. Njegov je život jedna cijela drama u stvarnosti. U trenucima osamljenosti izranja da bi nas osokolio. Nemoguća uloga i nada u nemoguće vrijeme, zbiljnost naše mašte. San za pjesnika, izazov za filozofa. Čovjek koji uzima Boga za riječ. Prorok – čovjek komu je Bog zahvalan, a ljudi gotovo nikada. Čovjek koji brani i spašava Božje djelo u svijetu, a svijet ga ismijava i s njim lakrdijaši.

Poglavito Ilija. Malo govori. Zapovijeda. Riječ mu se ostvaruje na licu mjesta. Više od čovjeka: on je sudbina i legenda. Proroci – ljudi bez povijesti koji stvaraju povijest oživljujući je i vraćajući joj iskonski smisao i sadržaj. Prorok – čovjek koji kažnjava kraljeve, dvorsku svitu i dodvorice, koji ohole ponižava a ponizne uzvisuje. Čovjek koji velikima očituje kako su mali, moćnicima kako su ranjivi i slabi. Gdje se god pojavi prorok Božji, osjeća se dah vječnosti i vječnoga, nebeski žar, revnovanje i oganj. Neumoljivi u svojoj borbi protiv nepravde, skidaju obrazine s licemjerna bogoštovlja i životnih krivotvorina. Gdje se pojavi, sve se stubokom prevraća. On stvara revoluciju, doslovce prevrat.

Rušitelj lažnih bogova i božanstava i njihovih štovatelja

Ilija je, primjerice, povijesni suvremenik grčkoga slijepoga pjesnika Homera. Što znamo o Homerovu životu, povijesno pozudano? Njegova se biografija gubi u mitskoj prošlosti, čak se sedam grčkih gradova prepiralo, koji mu je rodno mjesto. Da ne govorimo o mitologiji Ilijade i Odiseje. O Iliji i njegovu vremenu imamo toliko povijesnih pojedinosti, znamo za sve što se događalo na kraljevskim dvorovima, u Izraelu i Judeji, sjevernom i južnom kraljevstvu.

Sve je to zasluga tih povijesnih likova, neponovljivih. Prorok povlači za sobom svoje suvremenike, izranja niotkuda, neočekivano, a kad se pojavi, postaje središnji lik i središte zbivanja.

Ilija – umjetnik improvizacije, režiser koji umije ostaviti snažan dojam na slušateljstvo, koji zna zanijeti ljude i prenijeti ih u ekstazu. Tvrd kao stijena, monolitan, rušitelj lažnih bogova i božanstava i njihovih štovatelja. Ne govori mnogo, riječi mu škrte, on samo naređuje. Samotnjak je, bez pravih prijatelja, najusamljeniji čovjek na

Zahvaljujući prorocima vrijeme postaje biblijsko vrijeme, vrijeme povijesti spasenja, ali i drama propasti. Na nama je odlučiti se na koju se stranu djenuti. A ni Marija nije s nama ovoliko dugo vremena da bi se s nama zabavljala. Živimo u krajnje ozbiljnu i tešku vremenu koje od nas iziskuje sve umne i moralne snage za životni zaokret.

svijetu. Nema društva, nema obitelji, neženja je, nema zajednice, on je kao pustinski vjetar. Sad je ovdje, a sada ondje. I posred mnoštva on je osamljenik. Osoba krajnjih krajnosti, krajnje oporosti, tvrdoće, bez ikakva kompromisa. Njegova je strogost legendarna, jedva se kad raduje, pa i kad slavodobitno likuje. On je više od čovjeka, on je u osobi sudbina.

Riječi mu fijuču kao udarci bića, što govori, ne govori u prazno; prijetnje mu se uvijek obistinjuju, na kraljevima i njihovim lakajima. Na onoga kraljevskog pedesetnika, koji ga je htio uhititi, sveo je oganj s neba koji je progutao njega i pedeseticu s njime. Ulijeva strah i trepet, dobiva uvijek što traži. Što pretkazuje, obistinjuje se. Otvori li usta, trese se zemlja. Podigne li ruku, ljudi osjećaju da ih guši anđeo smrti. *Nade li me, neprijatelju moj?! Ilija – čovjek bez povijesti koji stvara povijest, unosi u nju život i živost. Velikima očituje kako su maleni, moćnicima kako su ranjivi. Neumoljiv u svojoj borbi protiv nepravde i bezboštva, razotkriva prijetvornost i laž.*

U sjevernom i južnom kraljevstvu vladaju na dvoru spletke i intrige, beskrajne svade i ratovi, zavjere i stupice, udari i protuudari; savezi se sklapaju redovito s pogrješnim saveznicima, s Feničanima i Asircima, uvijek pod krivim pretpostavkama, što sve (od)vodi u trajno slabljenje narodnoga bića. Sam je Bog postao strancem, tuđinom u vlastitoj zemlji, vlastitom narodu. Toga je Ilija svjestan, po Božjem nadahnuću, i vraća Bogu 'stanarsko pravo' u vlastitom narodu.

U takvu opustjelu stanju izranja Ilija Tišbijac, iz Gileada, i bez okolišanja sasipa u brk kralju – ne će biti kiše za tri godine! I zna Ilija kako njegove prijetnje nisu prazan govor. Nastupa samosvjesno pred kraljem, kao da mu želi reći: *Odsada ja određujem sudbinu naroda, a ne ti, kralju, koji si se odao bezboštvu, ženeći se bezbožnom Jezabelom, iz Fenicije. Ja određujem sudbinu ove zemlje.*

Domet proročkih riječi

Potom izazov na Karmelu. Sve sluge Baalove, svi proroci Jezabelini u dvoboju na Karmelu. Treba zauzeti stajalište, nemoguće je biti na dva stolca, hramati na dvije strane. – Zanimljivo, narod ne odgovara. Čeka ishod, čeka rezultat dvoboja pa da se onda prikloni. Narod oklijeva, kao i uvijek. Ne želi se unaprijed opredijeliti da ne bi, eventualno, ostao na krivoj strani. Radije pričeka i onda se opredijeliti za pobjednika. Ilija ironizira, ismijava Baalove proroke, zna čija je pobjeda, čini ih smiješnima.

Ilija stalno živi s glavom u torbi. Za njim je raspisana tjeratica, veliki novac prima tko ga uhvati ili prijavi. Bježi u pustinju, ondje želi umrijeti. Bog ga šalje na Horeb, sveto brdo. Ondje doživljava kako je Bog u lahoru, povjetaricu. Optužuje Ilija svoj narod, cijeli narod, pred Bogom. To se Bogu ne sviđa, zna da ima onih koji nisu prigruknili koljeno pred Baalom. A kako je Ilija bez smilovanja sa svojim narodom, ni sami Bog nema smilovanja s njime. Lišava ga službe, daje mu nalog da se vrati i da pomaže Elizija sina Šafatova za proroka itd.

Prorok – osoba koja jasno i zorno veli da je nemoguće živjeti židovski i protužidovski, pobožno i protubožno. Čovjek koji izaziva sudbinu i poziva na odluku. Treba se svrstati u tabor, Božji ili protubožji. Ilija skida i postavlja kraljeve, baca na Elizija svoj plašt, uzima ga u svoje društvo. U onoj Elizijevoj riječi – da mu dopusti pozdraviti se s roditeljima – Ilija kao da mu želi reći: "Jesi li zbilja shvatio što sam ti učinio? Jesi li shvatio smisao našega susreta? Ništa nije slučajno! Ako si shvatio, onda više ne pripadaš svojoj obitelji, nisi vezan uz stara poznanstva i rodbinske veze. Slijedi me i budi do kraja Božji!"

Tu vidimo domet proročkih riječi. Rabe riječi koje i drugi rabe, ali u njihovim ustima te riječi zvuče i djeluju drukčije. Riječ je događaj, čin, djelo. Prorok u svakidaš-

Nastavak na 16. str. ►

Snimio Miroslav Šego

Vrijeme odmora i molitve zajedno s Isusom

Naša nas Gospa dobro pozna. Ona dobro znade koliko možemo fizički izdržati i dobro znade da nam je odmor potreban. Ona znade da zdrav duh može biti i razvijati se samo u zdravu tijelu. Poput svoga Sina, ona upozorava svoje štovatelje: „Odmorite svoje tijelo i duh! Neka vam ovo vrijeme bude vrijeme molitve i tišine (zajedno s Isusom).“

vlč. Adalbert Rebić

„Hajdete i vi na samotno mjesto i otpočinite malo!“

Isto je tako i Isus nagovarao svoje učenike da se povuku u osamu moliti i odmoriti se. Isus je bio pozoran na umor svojih apostola. Kad su se jednom upravo vratili sa svoga prvog „apostolskog putovanja“ i okupili se oko njega da ga izvijeste o svemu što su učinili i naučavali, on je primijetio da su umorni i da im treba odmor, jer su ih ljudi sa svih strana salijetali. Koje li veselje, biti zajedno s Isusom, njemu pripovijedati o svojim uspjesima (i o svojim neuspjesima)! Isus izvrsno poznaje svakoga od njih. Ta on dobro zna što je u srcu čovjekovu (usp. Iv 2,25). On, koji se „sažalio nad silnim svijetom“, sažalio se i nad svojim učenicima pa im reče: „Hajdete i vi u osamu, na samotno mjesto, i otpočinite malo!“ (Mk 6,30). Zove ih da pođu s njim na samotno mjesto, gdje mogu biti sami s njim: „jer mnogo je svijeta dolazilo i odlazilo, pa nisu imali ni kada jesti!“ (Mk 6,33).

Odveo je učenike na obalu Genezaretskog jezera, u blizinu lječilišta i odmorišta „Hepta pegon“, što znači *Sedam izvora* (vruće vode). Uputio ih je zapravo u toplice da se ondje odmore, da ondje, uz molitvu i razmatranje, zadržaju nove duhovne i tjelesne sile za daljnji apostolski rad. Tu je Isus, kratko poslije toga, čudesno nahranio mnoštvo ljudi koje ga je tražilo i tu našlo te potom danima slušalo njegovo tumačenje tajni kraljevstva Božjega i upijalo njegove savjete za svakidašnji život.

Odmorište i lječilište „Hepta pegon“ izgradio je kralj Herod Antipa. On je volio ugodan i lagodan život pa se brinuo i za zdravlje svojih građana. Na tom je mjestu poslije, u IV. stoljeću, sagrađena mala bizantska bazilika a potom, u V. stoljeću, veća bazilika s tri lađe i s tri ulaza te s klaustrom ispred bazilike. Danas su na tom mjestu, na ruševinama drevne bazilike iz V. stoljeća, iskopane tridesetih godina prošloga stoljeća, njemački katolički vjernici ponovno sagrađili bizantsku baziliku u istom stilu, obliku i veličini poput one iz V. stoljeća.

Upravo sada kad nam traju godišnji odmori Isus i nas zove da pođemo u osamu, da malo otpočinem. U počinu se treba suočiti sa samim sobom, naći sebe i naći svoj mir,

toliko potreban svima nama. Treba otići u neki povlašteni prostor gdje ćemo zakratko biti sami sa sobom i s Isusom, našim Spasiteljem, sami s Bogom. S njim zapodjeti raz-

govor o sebi, o svojim radostima i žalostima, lakoćama i teškoćama, uspjesima i neuspjesima...

Otpočiniti znači zadobiti novu snagu za nove pothvate. Uza sve svoje zalaganje za druge u obitelji ili na radnom mjestu, moramo znati biti malo i za sebe da ne izgubimo same sebe. Ako izgubimo kontakt sa samim sobom, izgubit ćemo ga i s našim bližnjima. Ako budemo prazni, ništa im ne ćemo moći davati. Između primati i davati, biti za sebe i biti za druge, mora postojati ravnoteža. Samo onaj tko postigne tu ravnotežu može se uspješno založiti za druge. Mnogi se danas tuže da ne mogu naći mir. I kad su na godišnjem odmoru, ne mogu izdržati tišinu pa traže bučna mjesta na kojima je ples, bučna glazba, pohotno zadovoljavanje i trošenje svojih tjelesnih energija. Sami sebi postaju preprekom da nađu mir u sebi. Da bi čovjek mogao naći mir u sebi, mora se suočiti s pravom istinom o sebi. Ima ih koji uvijek nešto rade i nečim se bave. Same sebe ne mogu izdržati pa sve poduzimaju da bi izbjegli tišinu.

Biti s Isusom nasamo

Isusovi su učenici bili nasamo s Isusom. Tko to od nas želi biti nasamo s Isusom, s njim koji poznaje tajne našega srca? Bojimo se ne će li nam možda postaviti teška i neugodna pitanja? Bojimo se da nas ne upita, zašto su naše misli često daleko od njega, zašto nam je tako često molitva dosadna a služba Božja neugodna obveza. Samo onda kad Isusu prikažemo svu svoju istinu o sebi, naći ćemo mir u sebi. Ne treba se bojati susreta s Isusom. Ne će nas on uznemirivati. Naprotiv, sažalit će se i nad nama jer kojiput lutamo „kao ovce bez pastira“.

Isus želi biti nasamo sa svojim učenicima, s njima blagovati, veseliti se njihovim uspjesima. Želimo li i mi to isto, ili radije lutamo poput „silnoga svijeta koji je bio kao ovce bez pastira“? Želimo li mi uistinu biti s Gospodinom Isusom ili se osjećamo dobro i bez njega?

Isusov pokušaj da bude sam sa svojim učenicima nije posve uspio. Kad su odlazili lađom „mnogi ih vidješe i prepoznaše te se pješice iz svih gradova strčase onamo i pretekoše ih. Kad izide, vidje silan svijet, sažali mu se, jer bijahu kao ovce bez pastira, pa ih stane poučavati mnogo čemu“ (Mk 6,33-34). Otvara im svoje srce, govori im ono što mu leži na srcu, o svome Ocu, njegovoj ljubavi prema nama, o svojoj ljubavi iz koje je postao čovjekom i nastanio se među nama. Kad danas Isus upire svoj pogled u nas, on nam otvara svoje srce i objavljuje nam istinu o sebi i o svome Ocu.

„Mnogi ih vidješe... te se strčase onamo i pretekoše ih“. Kad odemo na godišnji odmor,

Isusovi su učenici bili nasamo s Isusom. Tko to od nas želi biti nasamo s Isusom, s njim koji poznaje tajne našega srca? Bojimo se ne će li nam možda postaviti teška i neugodna pitanja? Bojimo se da nas ne upita, zašto su naše misli često daleko od njega, zašto nam je tako često molitva dosadna a služba Božja neugodna obveza. Samo onda kad Isusu prikažemo svu svoju istinu o sebi, naći ćemo mir u sebi. Ne treba se bojati susreta s Isusom. Ne će nas on uznemirivati. Naprotiv, sažalit će se i nad nama jer kojiput lutamo „kao ovce bez pastira“.

nekamo daleko gdje nas nitko ne pozna, i ondje nas salijeću naše misli, brige, problemi, povrjede, frustracije... Gdje smo god mi i one su s nama. I nikako im ne možemo uteći. Drevni su monasi učili da svoje misli, brige i probleme ne treba tjerati od sebe kao nečistog duha. Što ih, naime, više tjeramo od sebe, to su više s nama. S njima se treba strpljivo ophoditi: od njih treba nešto uzeti, a nešto im dati. Dopustiti im da borave s nama i u nama i na našem godišnjem odmoru. S njima se pomiriti. Tada će nas one pustiti na miru. Da bismo to ostvarili treba nam pozornost, molitva, otvoreno srce, Duh Božji. Trebamo se učiti sažalijevati nad samim sobom. Stoga želim svima vama koji ovih dana odlazite na odmor da na samotnom mjestu nađete istinski mir i da se vratite odmoreni.

Nakon propovijedi Isus je narod nahranio umnoženim kruhom i ribama. Tako će i nas Isus iz Nazareta nakon službe Riječi nahraniti duhovnom hranom i napojiti duhovnim pićem. Dopustimo mu da on, Uskrsli Gospodin, uđe u naše srce i u njem se nastani zajedno s Ocem i Duhom Svetim.

»Otvorite svoja srca Duhu Svetomu, da bi sve dobro što je u vama procvjetalo i urodilo stotrukim plodom!«

Blažena Djeвица Marija, zaručnica Duha Svetoga, bila je svjedokom duhovskog događaja. Zajedno s Isusovim učenicima primila je Duha Svetoga, njemu se posve otvorila i posvetila. Zato ona i sve svoje štovatelje poziva da se predaju Duhu Svetomu, da otvore svoja srca i da dopuste Duhu Svetomu da u njihovim srcima učinkovito djeluje.

U svom kratkom opisu o ukazanju uskrsloga Gospodina (Iv 20, 19-23) Ivan dva puta spominje da su učenici bili *zajedno*. Crkva je zajednica Kristovih sljedbenika. Isus „dahne u njih i kaže im: Primate Duha Svetoga! Kojima oprostite grijeh bit će im oprošteni...“.

Opunomoćuje svoje učenike da mogu nastaviti njegovo poslanje u svijetu kroz povijest sve do konca svijeta. Darom Duha Svetoga Isus na svoje učenike prenosi službu pomirenja ljudi s Bogom. Ustanovljuje sakrament pomirenja s Bogom. Učenicima daje Duha Svetoga, životvorca, koji će ih do kraja povijesti uvoditi u svu istinu. Po Duhu Svetomu Uskrsli trajno ostaje prisutan među svojim.

Evangelist Ivan ne opisuje vidljivi rastanak Uskrsloga sa svojim učenicima, kako to čine drugi evanđelisti. Uskrsli već na Uskrs šalje Duha Svetoga na svoje učenike i rastaje se sa svojim učenicima. Dan uskrsnuća ima za Ivana temeljno značenje. U tome on slijedi tragove najstarije kršćanske predaje. Stvarno, i prema Pavlu u Rim 1,1-3 Isus je uskrsnuvši od mrtvih, snagom Duha Svetoga, postavljen za Sina Božjega.

Učenici su „u strahu zatvorili vrata“. A, Isus dolazi u njihovu sredinu i kaže im: „Mir vama!“ Isus dolazi da razbije strah i zatvaranje u sebe, da osposobi učenike za *otvaranje* svijetu i ljudima. Isus je sada, poslije smrti, proslavljeni Gospodin koji po svojem uskrsnuću od mrtvih (usp. Rim 1,3) silom Duha Svetoga sjedi zdesna Bogu Ocu. Isusovi su učenici „obradovaše vidjevši Gospodina!“. Isusovim dolaskom razbijen je strah, nastupila je radost: Obradovaše se vidjevši da je to onaj isti Gospodin s kojim su se do neki dan družili.

Uskrsli Isus probija vrata straha i odstranjuje zatvaranje u sebe. On ispunja svoje učenike Božjim Duhom i govori im: „Mir vama!“ Kao što mene posla Otac, i ja šaljem vas!“ (Iv 20,21). Od tog trenutka počinje nešto apsolutno novo: apostolsko svjedočenje o uskrsnome Kristu. Počinje *Novi savez*. Kao novi narod Božji, apostoli koračaju ovim svijetom i naviještaju Radosnu vijest svim narodima antiknoga svijeta. Iz tog se apostol-

Nastavak na 12. str. ▶

Svećenik i sakrament pomirenja – suvremeni izazovi

Večernju sv. Misu, koja se u našoj župi od proljeća do sredine jeseni slavi na Vanjskom oltaru, redovito suslavi i po više desetaka svećenika. O brojnosti svećenika koji dolaze u Međugorje govori podatak da su, primjerice, Misu za hodočasnike iz Italije 3. srpnja suslavila 94 svećenika. No, od 4. do 9. srpnja, po broju koncelebranata Vanjski je oltar, kako u propovijedi reče predavač na seminaru vlč. Tonči Matulić, posebice bio okičen laticama Božjega cvijeta – svećenicima. Znatno dio njih za svoj je svećenički poziv zahvalan Kraljici Mira, što su tijekom seminara i posvjedočili. Tih dana Misu je suslavilo i po dvjesto šezdeset svećenika, a pjesmom su posebice plijenili bogoslovi iz Ukrajine.

Šesnaesti međunarodni seminar za svećenike, na kojem je sudjelovalo 305 svećenika, đakona i bogoslova iz 24 zemlje, započeo je u ponedjeljak 4. srpnja 2011. večernjim molitveno-liturgijskim programom. Svečano misno slavlje otvorenja predslavio je fra Ivan Sesar, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije. Tema ovogodišnjeg seminara, koji je završio u subotu 9. srpnja, bila je: „Svećenik i sakrament pomirenja – suvremeni izazovi“. Predavač na seminaru, don Tonči Matulić, redoviti profesor moralne teologije i socijalnog nauka Crkve na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, svakog je dana imao predavanje na naznačenu temu, nakon čega su slijedila svjedočanstva sudionika. Napomenimo da su ovi

međunarodni susreti započeli u ljeto 1996. kao odgovor na zahtjeve samih svećenika, te prerasli u redovita godišnja okupljanja.

Uz molitvu, sv. Misu, slušanje predavanja i svjedočanstava, sudionici su zajednički molili krunicu na Podbrdu, križni put na Križevcu te, posljednjeg dana, posjetili grob fra Slavka Barbarića, utemeljitelja seminara.

Seminar je završio sv. Misom zahvalnicom u subotu 9. srpnja, koju je predvodio koordinator seminara fra Miljenko Šteko. Misnome slavlju nazočile su i međugorske obitelji koje su besplatno ugostile svećenike. Seminar je simultano preveden na deset je-

zika, a uživo je radiovalovima i internetom prenošen na hrvatskom, njemačkom, engleskom, talijanskom i španjolskom jeziku.

Iz odgovora na anketne upite svećenicima sudionicima seminara razabiru se izuzetno dobri plodovi i odluka za dolazak na sljedeći, sedamnaesti susret. Koordinator, fra Miljenko Šteko, na kraju je istaknuo: „Ono što se sigurno može reći za ove dane jest da oni, jednostavno, odišu onim što Crkva u svom naučavanju, životu i bogoštovlju postojano vjeruje i prenosi. Ovi dani sržno su za svećenike promišljanje o pozivu po kojem oni sami posvećuju Crkvu svojom molitvom i radom, sakramentima i službom riječi, a sve opet, tako rječito, u primjerenu životu svakoga od njih.“

Razgovor s Tončijem Matulićem

Sve se događa u ozračju posebne milosti

Iz opsežnijeg razgovora za slušatelje Radiopostaje „Mir“ Međugorje donosimo ulomke koji se odnose na iskustvo sa seminara.

Razgovarala Višnja Spajić

Kako je stati i govoriti pred tolikim brojem svećenika?

Ovakav tip susreta prvo je iskustvo, osjeća se jedan katolicitet, bogatstvo naše Katoličke Crkve. Govorimo različitim jezicima, a u biti govorimo jednim jezikom, jezikom vjere.

Katolička Crkva je Crkva Božja, koju je Krist htio i ostavio ovdje na zemlji kao univerzalni sakrament spasenja, kao znak, kako kaže Drugi vatikanski sabor, najprisnijeg sjedinjenja Boga i njegovih ljudi, i znak jedinstva cijeloga ljudskog roda. Mi – svećenici iz raznih zemalja – ovdje smo se okupili zajednički razmatrati veliko otajstvo sakramenta pomirenja, sakramenta pokore, sakramenta ispovijedi, sakramenta zadovoljštine, i to baš mi svećenici, prezbiteri koji smo djelitelji ovoga velikog otajstva Božje ljubavi, Božjeg milosrđa u sakramentu ispovijedi.

Stotine svećenika iz svijeta i Crkve u Hrvata došlo je na seminar slušati predavanja o temi svećenik i sakrament pomirenja – suvremeni izazovi. Istaknite neke izazove.

Prvog dana seminara razmatrali smo otajstvo sakramenta ispovijedi i ulogu prezbitera, ispovjednika u ovom velikom otajstvu. I tu, po djelovanju i posredovanju samoga svećenika, u sakramentu ispovijedi, dolazi do izražaja sveukupno bogatstvo Božjega pomirenja ljudi. Drugi i treći dan bili su fokusirani na neke konkretne probleme, a jedan od njih je bračna čistoća. Iz tog dara bračne čistoće proizlazi dužnost i obveza, što je povezano s prenošenjem ljudskog života, s planiranjem rađanja odnosno poroda ili potomstva; problematika pobačaja, kontracepcije, medicinski potpomognute oplodnje, rastave, preljuba, čitavog niza suvremenih izazova. Zapravo, vidimo da se danas na tim pitanjima lome koplja u vjernosti prema moralnom zakonu, u vjernosti prema Božjem zakonu, u vjernom življenju i ostvarivanju dobra koja proizlaze iz sakramenta ženidbe. Zamisao je bila i ostala da se ta problematika svećenicima približi na način koji

Snimio Luka Rupčić

Za mene je čudesno da sam upravo ovdje postao dionikom jednoga duhovnog događaja – seminara za svećenike, koji svi sudionici pozorno, pobožno i sabrano slušaju, koji to shvaćaju kao duhovne vježbe, duhovnu obnovu, što je veličanstveno.

će im pomoći da se lakše ophode i lakše snalaze u sakramentu ispovijedi kad se suočavaju s takvim konkretnim problemima.

Je li danas potrebno vjerniku govoriti o sakramentu pomirenja ili je dovoljno ono što praktični vjernik već zna?

Potrebno je govoriti. Govorimo o sakramentu kroz koji se rasvjetljava otajstvo sakramenta kao takvo, i otajstvo pojedinih sakramenata, a njih je sedam i svaki na poseban način ima poseban teološki sadržaj i smisao. Svaki nas na svoj način pritjelovljuje Bogu u Isusu Kristu, u snazi i sili Duha Svetoga po

Foto Dani

djelovanju same Crkve koja je temeljni sakrament, univerzalni sakrament spasenja i vidljivi znak najprisnijeg sjedinjenja Boga i ljudi. Vidimo ljude i strukture, ali onoga kojega ne vidimo a koji nas okuplja, oživljuje, njeguje svojom milošću i ljubavlju, jest Bog. Iz tog stabla Crkve, koja je temeljni sakrament, izviru i rastu ovih sedam svetih sakramenata. I naravno da je vjernicima potrebno govoriti o sakramentu ispovijedi, pomirenja, pokore, zadovoljštine da bi se rasvijetlilo otajstvo Božjega pomirenja po otkupiteljskoj žrtvi njegova Sina Isusa Krista. A ovdje je naglasak na mjesto, ulogu i službu svećenika ispovjednika u sakramentu ispovijedi. Tu posebice do izražaja dolaze neki naglasci: govor, poruka, smisao više je usmjeren na one bitne vidike prezbitera kao djelatnika i služitelja sakramenta ispovijedi, njegove dužnosti, odgovornosti... Uviđam kako iz ovog oduševljenja raste još veće oduševljenje svećenika, a potrebno je da to čuju i svi naši vjernici.

Ljudi u velikom broju dolaze u Međugorje na ispovijed pa su ga mnogi nazvali i ispovjedaonicom svijeta. Kako Vi doživljavate duhovnost Međugorja – pobožnosti, klanjanje, molitvu, odlaske na brda, razmatranje u tišini, ispovijedi?

To sve pokazuje intenzitet života Crkve, veliko otajstvo Crkve, otajstvo pobožnosti. Ako je Lurd mjesto čudesnih tjelesnih ozdravljenja – tamo dolaze mnogi invalidi, bolesnici – u Međugorju je više riječ o duhovnim ozdravljenjima. To su ona nutarnja ozdravljenja koja se najjasnije događaju u sakramentu ispovijedi. Sretan sam što mnogi hodočasnici ponovno dolaze u Međugorje jer je to znak da se tu događaju veličanstvene stvari. To se, jednostavno, osjeća, osjeća se to ozračje. Neupitna je činjenica da je Među-

gorje poznato po onom što se naziva ukazanja Blažene Djevice Marije, i u to ne bih ulazio, ali u tom ozračju, u toj sredini, u koju ljudi dolaze vidjeti što se događa, je li se događa, da se tu onda ozbiljuje ovo veliko otajstvo pobožnosti koje Crkvu čini živom. I to ne može nitko zanijekati. Za mene je čudno da sam upravo ovdje postao dionikom jednoga duhovnog događaja – seminaru za svećenike, koji svi sudionici pozorno, pobožno i sabrano slušaju, koji to shvaćaju kao duhovne vježbe, duhovnu obnovu, što je veličanstveno. To se ne događa na nekom drugom mjestu, iako se može dogoditi; oni žele doći baš na ovo sveto međugorsko mjesto. I sve se, što je zadivljujuće, događa u ozračju posebne milosti, posebnog događanja, u ozračju Blažene Djevice Marije, Majke Božje, Majke svakog od nas, Majke kojoj se možemo zaufano obratiti.

Mogli bismo još dugo razgovarati, pogotovo s obzirom na Vaše bogato obrazovanje, iskustvo i rad, no, što reći na kraju?

Apostol Pavao kaže: U ime Krista zaklinjem vas, dajte pomirite se s Bogom! Sve to obrazovanje, školovanje, studiranje i pisanje stoji vam i pada pred činjenicom koji vas duh nastanjuje. A mi primismo Duha Kristova, stoga ga njegujte, i onda sve drugo dobiva svoju pravu vrijednost i značenje, i može zadobiti i jednu i drugu pozitivnu posljedicu. Neka svatko odgovori na pitanje koji ga duh nastanjuje. Primila si Duha Svetoga, ali sada, ovdje i sada, koji duh nastanjuje tvoju i moju dušu, moje srce? Tko me iznutra vodi, komu se ja unutra klanjam, komu vjerujem? Koji je smisao moga života? To su temeljna pitanja. Darove koje smo primili po velikom otajstvu Crkve često zatimimo i bacimo u stranu, a u nama se nastanjuju kojekakvi duhovi ovoga svijeta koji nas mrcvare. Bog vas blagoslovio!

Iskustva sudionika na 16. međunarodnom seminaru za svećenike

Fra Boris Barun je iz svetišta sv. Ante u Brivu u Francuskoj i prvi je put sudjelovao na međunarodnom seminaru za svećenike u Međugorju. Fra Boris je prevodio na francuski jezik predavanja dr. don Tončija Matulića, a o svojim je dojmovima kazao: „Bilo je za mene veliko iskustvo vidjeti toliko svećenika iz tolikih zemalja. Velika je radost vidjeti nas okupljene na ovom svetom mjestu, iznimno značajnom u mom franjevačkom pozivu. Dane su nam velike milosti.“ Fra Boris je govorio i o svom svećeničkom pozivu koji je povezan s Međugorjem: „Sve do marijanske godine 1987., 1988. bio sam nikakav vjernik, nisam uopće molio. U mom životu nije bilo mjesta za Boga. Te se godine sve promijenilo, pogotovo na njezinu kraju kad sam došao u Međugorje i osjetio poziv za više molitve. Osjetio sam velik duševni mir i ljubav koja se rodila prema Bogu.“

Mons. Milivoj Bolobanić, župnik župe Marije Kraljice Mira u Zadru: „Međugorje je za mene poseban doživljaj, pogotovo ozračje sabranosti. Gospa je ovdje nazočna po milostima koje dijeli svima – ne samo običnim vjernicima nego i svećenicima. Osjećam da tu najdublje doživljam svoju vjeru. Mi kao svećenici trebamo imati godišnje duhovne vježbe. Dolazim više godina i uvijek se kući vraćam ispunjen.“

mons. Milivoj
Bolobanić

Staviti Boga na prvo mjesto

U Gospinim porukama i poukama postoje „tvrđi orasi“. Jedan od tih oraha je i poruka da Boga stavimo na prvo mjesto. U vremenu i društvu u kojem je samodostatnost i samoostvarenje životni put i vrhovni cilj vrlo je „opasno“ učiti kako Gospa uči. Našim je ušima jedva podnošljivo slušati takve preporuke. I tko će, kaže se, na taj način ostvariti svoje snove i doći do uspjeha? Taj „tvrđi orah“ – Boga staviti na prvo mjesto – izdvojen iz konteksta Evanđelja doista zvuči kao ludost (sv. Pavao) i graniči s nekim ekstremizmom, jednim omraženim i sve više nepravedno i neprikladno korištenim pojmom. U taj pojam možete staviti sve i svašta, i ono što vam kod drugih ne odgovara.

fra Ivan Landeka

Svaki čovjek, u privatnom ali i u poslovnom životu, sebi postavlja stanovite ciljeve. Poduzeće koje ne definira svoje ciljeve vrlo brzo ostaje obezglavljeno. Plan kuće ili građevine koji se ne će ostvariti ostaje samo dobra zamisao. Vlada jedne države koja u pogledu upravljanja tom državom ne postavi kratkoročne i dugoročne ciljeve i razvojne planove, za kratko će vrijeme postati nesposobnom i za ispunjavanje jednostavnih zadaća. U vjerničkom životu, koji ne može biti usko ograničen na duhovne sadržaje, moraju se postavljati ciljevi i prioriteta. Pri tom se ne misli na akademski prostudirani i osmišljen plan, nego na jasnan životni poredak. Ako je društveni poredak pojam za ustroj upravljanja državom, onda je i životni poredak sustav upravljanja vlastitim životom – barem u onome u čemu nismo strogo ovisni o općem ili većinskom mnijenju. A mnoštvo je stvari, mnogo više nego što mislimo, u čemu se ne mora kazati: „Vrijeme je takvo, svi čine tako, zašto bih ja bio iznimka...?“

Bog na prvome mjestu

Kršćanin svoj životni poredak ne može oblikovati bez Boga, bez njegove Riječi – Isusa Krista – bez Sv. pisma. To nam daje barem nazrijeti važnost spomenute Gospine poruke a ona, opet, nije nepoznata biblijskoj i kršćanskoj tradiciji. Bez mene, bez Boga, ne možete ništa (usp. Iv 15,5). Božje mjesto u čovjekovu životu i stvorenom svijetu posve je jasno, kako u starozavjetnoj teologiji tako i u Sv. pismu Novoga zavjeta. Prihvaćena prva zapovijed daje utemeljenost svim drugima. Polovično i nevoljko prihvaćena prva zapovijed uvijek će nukati na traženje „popusta“. Time se odmah otvara i pitanje: Tko je Bog i tko sam ja? U kršćanskoj teologiji dugo se i silno željelo dokazati da Bog jest. Na koncu je trebalo Boga braniti od dokaza da ga ima. Vjernik ne postavlja pitanje ima li Boga, to

u opasnosti smo od sebe učiniti gospodare. Istina, u Bibliji je Bog često nazvan pomoćnikom, utvrdom, spasom, hridinom, zaštitom, utočištem..., no to je vjerničko iskustvo onih kojima je Bog gospodar.

Sv. Pavao, govoreći o uspjehu svoga apostolskog djelovanja, u trudu koji je uložio, o služanju Božjem kraljevstvu a ne o služanju Božjim kraljevstvom, piše: „Ne ja, nego milost Božja u meni...“ (1 Kor 15,10). Govori o stanju svoje osobe: „Ne živim više ja nego živi Krist u meni“ (Gal 2,20).

Gospodar i učiteljica

U svetačkom životu sv. Franje Asiškog postoji i načelo i iskustvo: „Bog moj i sve moje“. Franjo do toga nije došao slučajno. U jednom snu mu se postavilo pitanje: „Tko ti može više dati, gospodar ili sluga?“ Shvativši da mu to pitanje postavlja Bog, gospodar, Franjo je riješio mnoštvo svojih dvojbi. I Franjo je ono što jest zahvaljujući gospodaru, zahvaljujući Bogu. Ne moramo se oslanjati samo na iskustvo velikih imena kršćanstva. Mnogi dobri ishodi malih ljudi-kršćana imaju sličan put i sličan ishod.

Gospa nam pruža vrlo jednostavan i nebrojeno puta oprobani recept za dobar kršćanski život. I taj je recept srce postojanja vjerničke osobe. U tome je sva tajna. Nije riječ ni o kakvu fanatizmu, riječ je o zaštiti Božjeg prava i mjesta. Nije riječ o ograničavanju ili prikraćivanju ljudske osobe. Nije riječ ni o sužavanju slobode i razvoja. Riječ je o poretku stvari koji kršćanina čini kršćaninom. A što bi drugo za nas bio veći probitak od toga – biti kršćanin u najboljem smislu riječi?

Posve je moguće da i mi, prostorno najbliže Međugorju, podbacimo iz razloga što nam je Bog nedovoljno gospodar a Gospa nedovoljno učiteljica. Kao što ih žarko želimo – Boga za pomoćnika i Gospu za zagovornicu – trudimo se željeti ih za gospodara i učiteljicu!

je za njega neupitno. Stvarno pitanje jest, što to meni znači kad znam i vjerujem da Boga ima? Gospa naše razmišljanje i odlučivanje usmjerava tim pravcem: Bog na prvom mjestu.

Stari zavjet je pun ponavljanja – ja sam Gospodin Bog tvoj, ja te izvedoh, ja te oblikovah, ja sam te nosio... Taj i takav govor jasno dijeli uloge koje pripadaju Bogu i stvorenu čovjeku.

Naša teškoća a onda i moguća pogriješka je u tome da se Boga više drži pomoćnikom nego gospodarom. Ta zabuna lako i brzo rodi zamjenu uloga o gospodaru i stvorenom Bogu. Tada Bog postaje pomoćnik, a čovjek gospodar. No ne mora se ni otići toliko daleko. Čim nam je toliko ugodno i udobno da Bog bude u našem životu samo pomoćnik,

▶ **Nastavak sa 7. str.**

skog djela rodio kršćanski Zapad čiji je nasljednik današnja, suvremena Europa.

„Učenici u strahu od Židova zatvorili vrata“. Ne zatvaramo li i mi, učenici Isusovih učenika, još i danas vrata u strahu od suvremenoga svijeta? Zar se Crkva, ponosna na svoju povijest, na svoju predaju, na svoj nauk, koji put i ponegdje ne zatvara u svoju tvrđu? Želi se pokazati snagom, jakom, autoritarnom. Hans Urs von Balthasar, kojega je Ivan Pavao II. imenovao kardinalom Rimske Crkve, pisao je da bi tvrđavu u koju se Crkva uvukla trebalo srušiti da bi se Crkva posve otkrila svijetu onakvom kakva ona uistinu jest. Papa Ivan XXIII. otvorio je prozore i vrata Crkve, da u nju uđe novi duh i da on dahne u strukturu, glave i srca. Govorio je: „Otvorite širom prozore i vrata Crkve suvremenu svijetu!“ Najavio je održavanje Drugoga vatikanskog koncila i uskoro su biskupi i teolozi sa svih strana svijeta hrlili u Rim s mnogo tereta, s mnogim pitanjima i s mnogo retoričke vatre.

Pokoncilska se Crkva pokušala otvoriti svijetu. Pomladiti se. Međutim, unatoč stanovitim promjenama, mnogi su počeli napuštati Crkvu. Zašto? Zato što su promjene bile samo formalne naravi, a nije se dogodio istinski *aggiornamento* (posadašljenje) o čemu je govorio papa Ivan XXIII. Mi smo okrenuli oltare, svećenici su sišli s propovjedaonice za ambon i odatle propovijedaju evanđelje... Sveta Euharistija svima ponuđena kao gozba Kristove ljubavi. A ljudi, *izmoreni i opterećeni*, sve manje dolaze da bi se kod Isusa, Kruha života, odmorili i osvježili (usp. Mt 11,28-29). Očigledno, trebalo bi još mnogo učiniti u Crkvi da bi ona privukla ljude, da bi im ponudila istinsko spasenje. Crkva bi trebala snagom Duhova Svetoga otkrivati nove službe, mnogostruko zaposliti laike u apostolatu da bi bili dopunitelji a ne konkurenti svećeničkoga služenja. Crkva treba pratiti njihovo djelovanje, senzibilizirati ga i voditi. Crkva bi trebala biti komunikativna, treba biti prisutna u društvu, s društvom voditi dijalog na svim razinama, u politici, u gospodarstvu, u odgoju, u istraživanju i u medijima. Biti previše oprezan pa se onda iz straha pred promijenjenim svijetom i načinom življenja povlačiti u stranu, u tvrđavu, može za Crkvu biti vrlo opasno. Uostalom, sva područja života imaju i religioznu dimenziju: „što je god istinito, što god časno, što god pravedno, što god čisto, što god ljubavno, što god hvalevrijedno... to činite i Bog mira bit će s vama!“ (Fil 4, 8-9

Međugorje – mjesto susreta s Bogom u molitvi (VI.)

Molite srcem!

Kako danas moliti? Moliti treba srcem - Gospa nas uči više od 30 godina. Što to znači? Ne moliti iz običaja i navike! Moliti srcem znači, ponajprije, moliti s ljubavlju. Zdušno. To znači moliti čitavim svojim bićem: tijelom i dušom, čista srca. To znači potpuno se otvoriti Bogu. Njemu dati prvo mjesto u svome životu; u potpunome se predanju njemu darovati. Imati toliko pouzdanje u njega i od njega se svemu dobrom nadati. Bog nam daruje samo dobro. To znači sabrano i ponizno, predano i pouzdano, postojano i pobožno moliti.

fra Petar Ljubičić

Prema Gospinim uputama i porukama, moliti srcem znači doživjeti molitvu kao susret s Bogom. To znači sjediniti se tako s Isusom te osjetiti i iskusiti ljepotu i veličinu milosti koju nam Bog daruje. To također znači primiti velike milosti. Moliti srcem znači dopustiti Bogu da on ukloni sve zaprjeko i da molitva prevlada u našim srcima u svakom trenutku.

Gospa – ponizna učiteljica molitve

Gospa je, kao Bezgrješna Djevica, Isusova Majka. Nitko kao ona nije bio tako blizu Isusu. Ona je – kako ju je nazvao anđeo – ne samo „puna milosti“, nego „sva milosna“. Od milosti je sazdana – ako se tako možemo izraziti. Ona je stalno bila povezana s Gospodinom. Svakoga dana i svakoga trenutka. Sav njezin život bio je neprekidna molitva, kao što je bio i život Isusov. Zato nam, uz Isusa, od nje nitko ne može biti bolji učitelj.

Strpljivo i ponizno Gospa više puta ponavlja: „Shvatite zašto sam ovako dugo s vama: Želim vas naučiti moliti! ...“ (12. lipnja 1986.); „Budite svjesni, ljubljani moji, da sam ja vaša Majka i da sam došla na zemlju da vas učim iz ljubavi slušati, iz ljubavi moliti ...!“ (29. studenoga 1984.).

Gospa, kao Kraljica Mira, dolazi k nama. Ukazuje se u ovim sudbonosnim vremenima, u vremenima velike tjeskobe i kušnje i to zato da nam kao svojoj djeci pomogne. Da nas kao prava Majka pouči koja je naša glavna zadaća ovdje na zemlji. A to je moliti i nikad ne prestati moliti... Tko to nauči, sve je naučio! Dobro netko reče: Pravo znade živjeti samo onaj koji znade pravo moliti!

Gospa je zaista neumorna u pozivima na molitvu. Sve su međugorske poruke manje-više poziv na molitvu. Stotine puta, na razli-

čite načine, Gospa će nas pozvati da shvatimo tu svoju najuzvišeniju dužnost.

Mnoge nam poruke to zorno pokazuju: „Draga djeco! ... Pozivam vas na iskrenu molitvu srcem, da svaka vaša molitva bude susret s Bogom. U svome radu i svagdanjem životu stavite Boga na prvo mjesto!“ (25. prosinca 1987.).

„Draga djeco! Danas vas pozivam na molitvu srcem. Kroz ovo vrijeme milosti želim da se svatko od vas sjedini s Isusom. A bez

neprestane molitve ne možete osjetiti ljepotu i veličinu milosti koju vam Bog nudi. Zato, dječice, u sve vrijeme ispunite svoje srce i najmanjim molitvicama. (...) Ja sam s vama i neprestano bdijem nad svakim srcem koje se meni daje“ (25. veljače 1989.).

„Pozivam vas iznova na molitvu srcem. Neka vam, draga djeco, molitva bude svaki-danjska hrana, na poseban način kad vas rad na njivama toliko iscrpljuje da ne možete moliti srcem. Molite, i onda ćete prevladati i svaki umor. Molitva će vam biti radost i odmor“ (30. svibnja 1985.).

„Danas vas pozivam na molitvu srcem, a ne iz običaja ... neki dolaze, a ne žele se pokrenuti u molitvi. Zato vas želim upozoriti kao Majka: molite da molitva prevlada vašim srcima u svakom trenutku ...“ (2. svibnja 1985.).

„Draga djeco! Ova župa, koju sam izabrala, posebna je i razlikuje se od ostalih. I ja dajem velike milosti svima koji mole srcem ...“ (6. veljače 1986.).

„Draga djeco! I danas vas sve pozivam da svim srcem molite i svoj život iz dana u dan mijenjate ...“ (13. studenoga 1986.).

„Draga djeco! Okrenite svoja srca prema molitvi i tražite da se izlije Duh Sveti na vas ...“ (9. svibnja 1986.).

„Draga djeco! Molite, jer sotona i dalje želi pomrsiti moje planove. Molite srcem i u molitvi predajte Isusu sebe“ (11. lipnja 1984.).

„U ovim (Gospinim) porukama vidi-mo kako nas (ona) vodi u dubinu molitve: u molitvu srca, u molitvu ljubavi. Govori o doživljaju radosti u molitvi, o slavljenju Boga, o zahvaljivanju i učincima klanjanja pred Presvetim, o razmatranju muke Kristove, o molitvi pod križem, o razmatranju otajstava Krunice; o produljenoj i jurišnoj molitvi spojenoj s postom – da se onemoguću sotonski plan; o molitvi kojom se nadvladavaju napasti i sotona; po kojoj se stječe snaga u kušnjama; po kojoj se postižu ozdravljenja, obraćenja i pomoć bližnjima“ (Janko Bubalo, „Svjedočanstva“, str. 119-120).

Gospa želi da molitva svakomu od nas bude radost, milost, okrijepa, utjeha i duhovna hrana na životnome putu. Molitva je svemoćna. Ona je bila i ostala najjače oružje protiv zla, protiv grijeha i svih napasti. Svi smo pozvani i Gospa nas sve iz dana u dan želi voditi k Isusu koji je naša radost, sreća i život. Drugim riječima, Gospa nas želi voditi putem svetosti: „Draga djeco! Znate da sam zbog vas ostala dugo da bih vas poučila kako da koračate na putu svetosti. Zato, draga djeco, molite bez prestanka i oživotvorite poruke koje vam upućujem ...“ (1. siječnja 1987.). „Draga djeco! Vi ste izabrani narod i Bog vam je dao velike milosti. Niste svjesni svake poruke koju vam upućujem. Sada želim reći samo: Molite, molite, molite! Ne znam što drugo da vam kažem. Jer vas volim, želim da u molitvi spoznate ljubav moju i Božju“ (15. studenoga 1984.).

Ovaj neumorni i stalni poziv na molitvu pomaže nam kako bismo lakše shvatili što nam Bog daruje i što od nas traži. Bez molitve ne možemo razumjeti što Bog planira sa svakim od nas (25. travnja 1987.). „Ako ne molite, ne ćete moći otkriti moju ljubav i planove koje Bog ima s ovom župom i sa svakim pojedincem“ (25. studenoga 1987.).

„Vi molite, samo molite. I nemojte nijednoga trenutka stati. I ja ću moliti svoga Sina da se ostvare svi moji planovi koje sam započela. Budite strpljivi i ustrajni u molitvama!“ (14. siječnja 1985.).

„Draga djeco! Danas vas sve pozivam na molitvu. Bez molitve ne možete osjetiti ni Boga ni mene ni milosti koje vam dajem. Zato vas pozivam da vaš početak i svršetak dana uvijek bude molitva. Dragi djeco, želim vas voditi iz dana u dan da što više rastete u molitvi. Ali ne možete rasti, jer ne želite. Pozivam vas, draga djeco, da vam molitva bude na prvom mjestu“ (3. srpnja 1986.). Drugom zgodom Gospa kaže: „Danas vam zahvaljujem za sve molitve! Molite i dalje sve više. Tako će sotona od ovoga

mjesta biti dalje. Dragi djeco, sotoni plan je propao. Molite da se ostvari ono što Bog planira u ovoj župi“ (5. rujna 1985.). „Molite, draga djeco! Samo tako ćete moći spoznati sve zlo što je u vama i predati ga Gospodinu da bi Gospodin potpuno očistio vaša srca. Zato molite bez prestanka i pripremajte srca u pokori i postu“ (4. prosinca 1986.). Posebno je bitno što Gospa reče u prvoj mjesečnoj poruci: „Draga djeco! Evo i danas vas želim pozvati da od danas svi počnete živjeti novim životom. Dragi djeco, želim da shvatite kako je Bog odabrao svakog od vas da bi ga upotrijebio za plan spasenja čovječanstva. Vi ne možete znati kolika je velika vaša uloga u Božjem nacrtu. Zato, draga djeco, molite da biste u molitvi mogli shvatiti Božji plan preko vas. Ja sam s vama da biste ga u potpunosti mogli ostvariti“ (25. siječnja 1987.).

Velika je stvar znati da smo izabrani i da Bog s nama ozbiljno računa. To izabrani možemo otkriti samo u molitvi i ispuniti plan koji Bog s nama ima. Zato bi molitva za nas trebala biti život! Gospa kaže: „Pozivam vas na molitvu. Molitvom, dječice, dobivate radost i mir. Molitvom ste bogatiji milošću Božjom. Zato, dječice, neka molitva svakom od vas bude život. Posebno vas pozivam da molite za sve one koji su daleko od Boga da se obrate. Onda će naša srca biti bogatija, jer će Bog vladati u srcima svih ljudi. Zato, dječice, molite, molite, molite! Neka molitva zavlada u cijelom svijetu!“ (25. kolovoza 1989.). „Posvetite vrijeme Isusu i on će vam dati sve što tražite. On će vam se u potpunosti otkriti“ (25. rujna 1987.).

Kada nas god Gospa poziva na molitvu, ona zapravo zove da se neopozivo odlučimo za Boga, za život s Bogom. Zove nas da se svim srcem i životom otvorimo Bogu, tj. dopustimo Bogu da uđe u naš život. Ona poziva na potpuno predanje. Mora nam biti jasno kako prave i istinske molitve nema bez odluke za Boga, bez predanja te otvorenosti njegovoj milosti i djelovanju Duha.

„Otvorite se Bogu i predajte mu sve svoje poteškoće i križeve da bi Bog sve pretvorio u radost. Dječice, ne možete se otvoriti Bogu ako ne molite. Zato od danas odlučite posvetiti vrijeme u danu samo za susret s Bogom u tišini ...“ (25. srpnja 1989.). „Pozivam vas na život s Bogom i potpuno predanje njemu... Ništa Bog ne želi od vas, osim vašeg predanja. Zato, dječice, ozbiljno se odlučite za Boga, jer sve ostalo je prolazno ...“ (25. svibnja 1989.). „Pozivam vas da se svi odlučite za Boga i da iz dana u dan otkrivete njegovu volju u molitvi ...“ (25. lipnja 1990.).

(Nastavlja se)

U svakom trenutku imamo prigodu za obraćenje i novi početak

Bog nas voli i prihvaća za svoju djecu, znali mi to ili ne znali. Naš je život proslava Boga, znali mi to ili ne znali. Duh Božji je u nama, znali mi to ili ne znali. Kakva je tek radost i sreća kad to spoznamo!

fra Mladen Herceg

Sveti Otac papa Benedikt XVI. nedavno je pohodio Hrvatsku. Na večernjoj molitvi s mnoštvom mladih Papa je rekao da u srcu svakoga čovjeka postoji snažna čežnja za srećom. Naglasio je: „Ne dopustite da vas zavedu privlačna obećanja lakoga uspjeha, načini života koji daju prednost izgledu, na štetu nutrine.“

Na toj molitvi s mladima i na nedjeljnoj Euharistiji bili smo svjedoci čudesnog iskustva molitve šutnje. Bila je to *molitva šutnja*, a ne *molitva u šutnji*. Sam Papa je priznao da ga je posebice oduševilo kad je tijekom molitve šutnje usred grada začuo cvrkut ptica.

Duh Božji govori u šutnji! Recimo sebi: Imam vremena! Ne žuri mi se! Zaklopimo oči, probudimo u sebi čežnju za Bogom, mirom i spasenjem. Osluškujmo Božji mir, Božju ljubav i tišinu u sebi. U toj šutnji, bez vanjskoga glasa, izgovarajmo u sebi kratku molitvu: Isus! Abba! Bog moj! Dođi Duše Sveti!

Apostol Petar položio je ispit u Isusovoj školi ljubavi

U Evanđelju Isus pita Petra tri puta: „Ljubiš li me?“

Petar spremno odgovara: „Gospodine, ti sve znaš! Tebi je poznato da te volim.“

Tako je Petar položio ispit u Isusovoj školi ljubavi.

U starom grobu pronađen je ključić s natpisom: Ako me ljubiš?

Te tajnovite riječi mogu značiti: Ključ ljubavi otvara vrata srca i vrata neba. Tko ljubi nikad ne umire. Tko ljubi ima nebo u sebi. Ljubav je najbolja molitva.

Ja u Petru i Petar u meni

Isus je izabrao dvanaest apostola i pripremao ih za apostolsku službu. Apostoli su pokazali i svoje krjeposti i svoje slabosti. Sveci su i prije i poslije obraćenja bili nesavršeni i grješni. Tako je i Petar bio brzac u oduševljenju i u razočaranju. Spremno se odaziva na poziv, ispovijeda vjeru, iskazuje ljubav i spremnost umrijeti za Isusa, a u drugim prilikama sumnja, stidi se Isusa i čak ga pokušava odvratiti od muke i smrti. Petar griješi i oplakuje grijeh.

Ljudske slabosti su normalne životne pojave koje ne možemo posve izbjeći. Ako mi, kao sv. Franjo, poljubimo gubavca u sebi, ako priznamo negativno u sebi i u bližnjemu, tada milošću Božjom iz toga nastaje životna snaga za nas. Tada slabosti mogu biti „milošna trudnoća“ novoga života (A. Rotzetter).

Crkva nam stavlja Petrov lik pred svetkovinu Duha Svetoga da otkrijemo sebe u Petru i Petra u sebi. Petrov put je i naš put. Oduševljeno prihvaćamo Isusov put, a brzo nakon toga skrenemo s puta. Molimo *Vjerujem*, i sumnjamo. Kažemo da ljubimo, a nakon toga se zatećemo u mržnji. Častimo Isusov križ i muku, a bježimo od svoga križa i svoje muke. U nevolji izričemo stotinu obećanja, a do kuće sve zaboravimo. Na Križevcu plaćući zavjetujemo da ćemo moliti, postiti, oprostiti, ljubiti, a već na Tromedi splasne oduševljenje. Hoćemo li zbog svega toga očajavati i klonuti na putu? Ne ćemo!

Očaranost je dobra, ali je varljiva vrijednost i potrebna je razočaranost da se dođe do pravog uvida u stvarnost. Zaljubljenost je također dobra, ali je kratkotrajna, a ljubav je

Prava ljubav se provjerava u životnim teškoćama.

U mladosti živimo ne misleći na teškoće i smrt.

S godinama smo svjesniji svojih ograničenosti. Isus uči Petra da u određenom trenutku treba ići kamo ne bi htio. Htjeli ne htjeli moramo pustiti sve na što smo se navezali.

prihvaćanje drugoga onakvog kakav jest, jer Bog nas prihvaća kakvi jesmo. Ljubav je dar Duha Svetoga onome tko je otvoren Bogu.

Isus je strpljiv s Petrom. Petrove slabosti nisu zaprijetka izboru za apostolskoga prvaka. Bog je strpljiv i s nama. U svakom trenutku imamo prigodu za obraćenje i novi početak. Na putu se događa Isusova škola. Budući da je Bog s nama strpljiv, i mi trebamo biti strpljivi sa sobom i s drugima.

Ljubi i idi za mnom!

„Zaista, zaista, kažem ti: Dok si bio mlađi, sam si se opasivao i hodio kamo si htio; ali

kad ostariš, raširit ćeš ruke i drugi će te opasivati i voditi kamo ne ćeš.“

Prava ljubav se provjerava u životnim teškoćama. U mladosti živimo ne misleći na teškoće i smrt. S godinama smo svjesniji svojih ograničenosti. Isus uči Petra da u određenom trenutku treba ići kamo ne bi htio. Htjeli ne htjeli moramo pustiti sve na što smo se navezali. Upravo u tim okolnostima bitno je poslušati Isusov glas: *Ljubi i idi za mnom!* Isus nije rekao da idemo pred njim, nego za njim. Ako s ljubavlju idemo za Isusom, ne trebamo se bojati ničega, pa ni progonstva ni smrti. U *velikosvećeničkoj molitvi* Isus moli Oca „da ljubav kojom si ti mene ljubio bude u njima – i ja u njima“. Što Isus moli ne može *ne biti*.

Ljubav znači umrijeti sebi

Ljubav je uvježbavanje umiranja. Tko ljubi zaboravlja sebe i misli na onoga koga ljubi; stoji u sjeni da ljubljene bude na svjetlu, pripravan je umrijeti da bi ljubljene živio. To Isus čini. Ljubav je najbolji lijek protiv straha od smrti. Ljubav je najbolji lijek za liječenje posljedica grijeha i povrjeda.

Kršćanin s darovanom ljubavlju kaže: „Prije, kad bi me netko povrijedio, bio sam nesretan i plakao sam zbog sebe, jer sam osjećao da me nitko ne voli. Danas, kad me netko uvrijedi, plačem zbog njega, jer mi ga je žao.“

Jedan je svećenik grubo napao filozofa da će ga Bog kazniti zbog njegove nevjere. Filozof mu je odgovorio: Ja ću biti suđen zbog manjkavosti vjere, a ti zbog manjka ljubavi.

Tko ljubi zaboravlja sebe i misli na onoga koga ljubi; stoji u sjeni da ljubljene bude na svjetlu, pripravan je umrijeti da bi ljubljene živio. To Isus čini. Ljubav je najbolji lijek protiv straha od smrti. Ljubav je najbolji lijek za liječenje posljedica grijeha i povrjeda.

Isus naviješta da je Bog dobar Otac, a ne strogi sudac. Budući da je, prema Evanđelju, ljubav najveća zapovijed, ovaj svećenik bijaše u većoj zabludi od filozofa. Ali najveća je njegova zabluda što misli da Bog sudi kao čovjek.

Jednako se može samo jednako spoznati

Život u ljubavi je nemoguć bez Božje pomoći. Stoga Isus obećava Duha branitelja, Duha Svetoga koji će nas poučiti i braniti na putu. Duh Božji je u nama i s nama uvijek kao dar. U meni je kad se rađam i umirem, kad sam zdrav i bolestan, kad sam u tami i svjetlu, u krjeposti i grijehu. Moja slabost ne priječi Duha Božjega da u meni prebiva. „Jednako se može samo jednako spoznati.“ Augustin kaže: „Što ja tu mogu, ako to netko ne razumije.“

Uvijek se rado sjećam događaja na kraju jednoga molitvenoga tečaja u *Kući mira* u devedesetim godinama. Oduševljena djevojka rekla je fra Slavku Barbariću: „Kad drugi put dođem ovamo, nemoj odmahnuti rukom, kao da me ne poznaješ!“ On je smjesta odgovorio: „A ti kad dođeš, a ja odmahnem rukom, nemoj misliti da te ne volim!“

Fra Slavko je imao slabosti i krjeposti. Ali ono što je najvažnije, imao je dar evanđeoske ljubavi prema Bogu i bližnjemu, posebice prema povrijeđenima.

Duh Božji je u nama, znali mi to ili ne znali

Bog nas voli i prihvaća za svoju djecu, znali mi to ili ne znali. Naš život je proslava Boga, znali mi to ili ne znali. Duh Božji je u nama, znali mi to ili ne znali. Kakva je tek radost i sreća kad to spoznamo! Tek tada možemo dostojno slaviti svetkovinu silaska Duha Svetoga na apostole i na nas.

Molimo Boga da iskusimo stvarnost dara Duha Svetoga u nama i snagu da iz toga iskustva živimo. Amen!

▶ Nastavak s 5. str.

Sv. Ilja u tihajnskoj crkvi

Leonardo Portomauricijski

(1676. – 1751.)

Leonardo, krsnim imenom Pavao Jeronim Casanova, rodio se 20. prosinca 1676. u ligurijskome Porto Mauriziju. Kao napušteno dijete, siročić, poslan je u Rim studirati medicinu, a živio je u Oratoriju sv. Filipa Nerija. Potom studira kod rimskih isusovaca, a nešto poslije upoznaje franjevce reformate u samostanu sv. Bonaventure, na znamenitome rimskom Palatinu.

fra Miljenko Šteko

Naziv franjevci reformati potječe iz 1523., kad su neki članovi Franjevačkog reda – opservanata od Sv. Stolice dobili dopuštenje da mogu stanovati u posebnim samostanskim boravištima obdržavajući veću strogoću Franjevačkog pravila (poznati *Exiit* i *Exivi*). Uz stroži pokornički i molitveni život, oni su i vanjstinom željeli pokazati prepoznatljivo siromaštvo hodajući bosonogi i noseći pokrpan habit – franjevački oblik habita i kapuce ostao je isti kao i u drugih franjevacu, nazvanih opservanti.

Graditelj Križnih putova

Pristupivši, dakle, Franjevačkom redu pri njegovu strožem obliku, Pavao Jeronim Casanova uzima ime fra Leonardo. Njegovi životopisci spominju čudotvorno ozdravljenje, na Gospin zagovor, koje će u mladome Leonardu probuditi apostolski žar navještaja te marijansku pobožnost. Sam će organizirati i propovijedati na 339 pučkih misionarskih pohoda. Ostao je glasovit prizor s rimske Navone na kojoj su, dok je on propovijedao, zastavljeni dotoci vode kako bi puk čuo propovjednikovu riječ. Papa Benedikt XIV. će ga u vrijeme Svete godine 1750. pozvati da u rimskome Koloseju održi nagovor o Križnome putu i otada je postala tradicija obavljanja papinskoga Križnog puta na Veliki petak u Koloseju. Naravno, i ovdje nije izostalo marijansko obilježje. Bratstvu *Ljubitelji Isusa i Marije na Kalvariji*, koje mu je pomagalo uspostaviti postaje Križnoga puta, napisao je marijansku posvetu. Osim što je u tom rimskome amfiteatru obnovio postojeće postaje, Leonardo je sa svojim bratstvom nastavio podizati i dru-

ge postaje križnih putova te ih je, koliko je poznato, podigao u 272 različita molitvena mjesta. Vjerovao je, naime, kako je promišljanje i pobožnost Križnoga puta,

uz Marijin zagovor, izvanredan lijek protiv grješnoga svijeta. On čak i piše u svojim spisima kako bi želio svećenicima, Božjim službenicima, pred čije noge pada ničice, obznaniti taj lijek – Križni put. U tom spisu najprije traži njihovu gorljivu zauzetost i, naravno, pobožnost po kojoj će nastupiti obrana od širenja grijeha. Fra Leonardo drži da je ova molitva izuzetno vrijeme, gotovo kairos, u kojemu se primaju, odnosno ulijevaju velike krjeposti u duše pobožnika. A što drugo pobožnik kroz te krjeposti može činiti osim, kao što je to činio i sv. Franjo, svim srcem odgovarati na Ljubav koja dotad nije bila ljubljena.

Već iz samoga imena bratovštine dade se naslutiti fra Leonardova pobožnost prema Gospi, što njegovi spisi i povijesni dokumenti samo potvrđuju. U duhu ondašnjega teološko-mariološkoga okružja on se svrstava u gorljive zagovornike proglašenja osobite povlastice Marijina bezgrješnog začeca. U jednome od sačuvanih korizmeh govora on se smatra Škotovim učenicom, diveći se učitelju koji je tako zorno obzna-

Vrijedno je spomenuti i fra Leonardove osobne pobožnosti. U spisima spominje kako će svaki dan obavljati pobožnost Sedam žalosti i Sedam radosti po srcu Blažene Djevice Marije. Kako će, nadalje, svednevice učiniti dvanaest dubokih i pobožnih naklona u čast dvanaest Marijinih povlastica od Presvetog Trojstva. A prigodom svakog naklona molit će za anđeosku čistoću duše i tijela, za duboku poniznost života i obraćenje tvrdokornih grješnika.

nio Marijinu stvarnost. I samoga je papu Benedikta XIV. višekratno molio da sazove opći sabor kako bi proglasio spomenu-tu dogmu.

Vrijedno je spomenuti i fra Leonardove osobne pobožnosti. U spisima spominje kako će svaki dan obavljati pobožnost Sedam žalosti i Sedam radosti po srcu Blažene Djevice Marije. Kako će, nadalje, svednevice učiniti dvanaest dubokih i pobožnih naklona u čast dvanaest Marijinih povlastica od Presvetog Trojstva. A prigodom svakog naklona molit će za anđeosku čistoću duše i tijela, za duboku poniznost života i obraćenje tvrdokornih grješnika.

Marija, Majka milosrđa

Kad čuje zvono Anđeoskoga pozdravljenja, tripot na dan, molit će uobičajene molitve, s tim da će nadodavati: nakon prve Zdravomarije obnavljat će svoj zavjet siromaštva, nakon druge, poslušnosti, te nakon treće, zavjet čistoće. U obnavljanju zavjetne prisege još će nadodati: siromaštvo će predati siromašnom Djetetu Isusu; poslušnost u ruke Blaženoj Djevici Mariji; a čistoću u ruke sv. Josipu (Proponimenti, 39-40).

Osobna pobožnost prelijevala se, korak po korak, u kršćanski puk kome je vatreno i živopisno propovijedao. No, velika novost koju onodobno donosi fra Leonardovo propovijedanje je okretanje i usmjerenje Mariji. Naime, dok se u velikim propovjedničkim uobičajnicama silno naglašavao strah od nadolazećeg ognja paklenog, fra Leonardo propovijeda o Mariji kao Majci milosrđa. Vjerovao je, naime, kako sama Bezgrješna Djevica i Majka svojim zagovorom može mijenjati ljudska srca. Kako su mnogi tražili neke konkretne preporuke za moli-

tve, napisao je i Vijenac Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije. U tim preporukama pojašnjava kako je stvarnost Marijina Bezgrješnog začeca duboko povezana s puninom milosti kojom je Ona obasuta od početka bivanja. U skladu s dotadašnjim franjevačkim učenjem, naglašavao je i značenje Euharistije. Da bismo mogli primati presvetu Euharistiju, moramo imati čistoću Marijina srca. A da bismo to mogli, potrebna je sv. ispovijed.

Valjalo bi, glede ove teme, osobito pročitati fra Leonardovo djelo *Skriveno blago u svetoj Misi*.

Ovaj pobožni franjevac progovara i o Marijinoj ljepoti. U prvome svesku Sabranih djela nalaze se mali govori u Marijinu čast. U jednome od njih piše da je Blažena Djevica Marija najljepše stvorenje koje je izišlo iz Božje stvarateljske ruke. Štoviše, u stvaranju Marije sudjelovala je sva svemogućnost Božja. Za njega su zvijezde, mjesec, sunce i sav svijet samo stvarateljski doticaj Božjega prsta. A Mariju stvara ne samo Božji prst, nego čitava Njegova ruka! (str. 373.).

Fra Leonardo je preminuo na glasu svetosti u samostanu sv. Bonaventure na rimskome Palatinu, na čija je vrata i pokucao kad je došao franjevcima. Odar s mrtvim tijelom sveca pohodio je i sam papa Benedikt XIV., koji je već tada kazao da u fra Leonardu imamo nebeskoga zagovornika. Uz lijes bijaše položeno i njegovo pismo u kojem izražava čvrsto uvjerenje kako će se proglašiti dogma o Marijinu Bezgrješnom začecu. Stotinjak godina nakon toga dogma je i proglašena. A ovaj skromni, pobožni i sveti franjevački lik ostaje uzor marijanske pobožnosti.

Propovijed na svetkovinu Presvetog Srca Isusova na večernjoj sv. Misi u Međugorju

Isus je biser prema kojem nas Marija upućuje

Dragi vjernici, dragi hodočasnici, tražimo biser po Mariji. Ona te je dovela na dohvat bisera i nemoj ga propustiti, a kad prepoznaš taj biser moraš biti spreman drugo ostavljati. Ako toga ne će biti, ne ćeš ni biser prepoznati.

fra Mario Knezović

Na početku promišljanja uputno je zapitati se: Što mi, zapravo, slavimo današnjom svetkovinom, koju liturgija Crkve naziva svetkovinom Srca Isusova? Što slavimo u naslovu Srca Isusova? Odgovor uopće nije teško otkriti i spoznati, osobito na temelju iskustva kad smo bili u situaciji da imamo dubok osjećaj kako Božje Srce kuca i za mene. Mi danas, sažeto rečeno, slavimo neizmjerenu Božju ljubav, ljubav koju je Bog očitovao čovjeku; slavimo savršenu milost i milosrđe koje može iskazati samo ljubav. Ta ljubav, bez obzira na to kakav čovjek bio, vraća utjehu, iznova postavlja na noge života, vraća nam radost, ispunjenost, prihvaćenost. To je sadržaj slavlja Srca Isusova ili, drugačije rečeno, slavimo svu ljubav koju nam je Bog po svome milosrdnom srcu očitovao. Naš Bog, neizmjerena ljubav, sve nam je dao – tako nas je ljubio da je i svoga Sina predao za nas, nije ga poštedio. Taj put i Očev plan Isus je iz ljubavi prihvatio. Po ljudsku, težak put, ali gdje se ljubav uputi, ona će stići do cilja bez obzira na broj zastajanja, na broj onih koji te guraju i bez obzira na to koliko ćeš puta pasti, jer će te ljubav još više puta podignuti na noge i kazati: Podi iznova jer ljubiš, ti možeš jer voliš; ti imaš srce koje gleda u cilj. Zato je srce i najvažniji organ u čovjeku – i zbog biološkog i zbog ljudskog razloga. I stoga se dijete, čim se rodi, stavlja majci na srce, da čuje otkucaje i da ga majka zavoli. Po dolasku na svijet čuje kako kuca srce majke za dijete koje je iz ljubavi došlo na svijet.

Treba nam skromno, jednostavno srce

Drago nam je i lijepo čuti kad netko kaže da imamo srca. S druge strane, žalosti nas čuti da nemamo srca. Tada osjećamo kao da smo prestali biti ljudi, povrijeđeni smo jer mi želimo ljubiti, težnja je svakog čovjeka ljubiti i biti ljubljen. Za taj proces ljubavi često smo nesposobni jer ljubimo krivo ili ljubimo ono što ne trebamo ljubiti. Zato nam Isus kaže, kad govori o našoj ljubavi, gdje vam je bla-

go, tu će biti vaše srce. Ono za što si spreman trpjeti i ono što zaokuplja tvoju maštu, adresa je tvoga srca. A mnogo se toga u našem srcu nakupilo pa smo zaljubljeni u zemaljske, propadljive stvari, u materijalne stvari i ideale ovoga svijeta; a ne božanske, vječne i nepropadljive.

Zašto smo tako tjeskobni, pitamo se. Zato što nam je srce navezano na ono što propada, a kad je tako, ne možeš biti siguran, drhtiš, nemiran si jer ti se srce nije smirilo u Gospodinu. A nemirno je srce naše dok se ne smiri u Gospodinu, dok u Gospodinu ne kaže, to je moje bogatstvo. Treba se upitati: Gdje je moje blago? Što zaokuplja tvoje misli, što zaokuplja moje misli? Ti to znaš i ja to znam. Možemo li svoj život činiti takvim da nam je Bog na prvom mjestu ili ćemo i Boga zlorabiti kako bismo svoje zemaljske ljubavi ostvarili i kapitalizirali, bez obzira na to što ćemo cijeli život biti izgubljeni. U tom kontekstu Isus nam kaže, dođite k meni vi umorni – takve Isus poziva, ne umorni što smo danas kopali u vinogradu ili nešto drugo fizički teško radili – naša su srca umorna od bojišnica ovoga svijeta, od nadmetanja ljudskih. Takve umorne i opterećene Isus poziva! I što nam kaže? Učite od mene jer sam krotka i ponizna srca – to nam kaže. To je ono što nam treba, jednostavno srce, skromno srce, ponizno srce, srce koje ne čezne za nezasićenošću, za imanjenjem, nego je plemenitu srcu dovoljno da jesi, da osjetiš da si ljubljen i da ljubiš, da si Božji i da želiš biti u Bogu. Tek tada ćemo naći spokoj dušama svojim, tek tada kad se okrenemo Bogu i kad otkrijemo da je Bog onaj biser za kojim tragamo. Svi smo mi tragači za nečim, svi tražimo, a pitanje je što tražimo. Što želimo, što su nam ideali, kakve nas misli vode i koji su nam ciljevi, čemu stremimo i kamo idemo? Sjetimo se onog čovjeka iz Sv. pisma koji je pronašao biser, a kad ga je pronašao više mu ništa nije bilo važno. Otkrio je bogatstvo i sve drugo mu postaje suvišno.

Otkrivajmo svoj biser srcem

Svatko od nas, barem se nadam, traži taj biser. Taj biser nam se nudi, nije za povlaštene i samo neke. Isus je taj biser i zato nas Gospa u svojim porukama stalno upućuje k tom biseru. Gospa taj poziv k Isusu upućuje u poniznosti svoga majčinskoga srca. Zato nam je došla, pomoći nam otkriti taj biser, i zato ljudi dolaze u Međugorje kao tragači za izgubljenim izvorom. Ovdje se, braćo i sestre, otkrivaju biseri i ljudi, istodobno, postaju biseri u svojoj sredini. Zato smo i mi večeras ovdje. Nismo mi ovdje parada, ili skupina, ili porota koja će dokazivati ili nijekati ukaza-

nje, ne, to nisu naši zadatci niti je to potrebno činiti. Mi smo ovdje, svaki ponaosob, otkrivati ljepotu svoga srca, otkrivati što Bog od mene hoće, gdje je moj biser, gdje je moja duša, moje srce, i došli smo spoznati ljubim li. Znakovit je ključni Isusov upit apostolu Petru, *ljubiš li me? Ljubiš li me?* – ključno je pitanje. Isus Petra ne pita za druge stvari. A kad Petar ispovijeda svoju ljubav i kaže, *pa Gospodine, ti znaš da te volim*, Isus mu kaže *pasu ovce moje, možeš biti moj pastir... moj svećenik, moj prvi papa. To možeš biti i dajem ti mandat zato što ljubiš, a ne zato što si mudar, ili snalažljiv, ili ugledan i okretan, ne ni zato što vjeruješ, nego zato što ljubiš, jer ljubav će jedino ostati neslomljiva i biti kada kazati, razapni me, i to naopačke. Ovo je svima nama, nama svećenicima na oltaru i u Crkvi, ali i vama vjernicima laicima jako važno znati – bitni argument za poslanje koje Isus daje jest ljubav prema njemu. Tek kad ljubiš Isusa možeš biti svećenik, i ne moraš sve znati, ne moraš sve stići, ne moraš biti za sve stručnjak, ali moraš ljubiti Isusa i ljubiti čovjeka u njegovoj potrebi – to je naše poslanje! I zato je Isus molio i zahvaljivao Ocu nebeskom. A na čemu zahvaljuje? Slavim te – kaže – Oče, Gospodaru neba i zemlje jer si ove tajne, ove milosti, ova otajstva, ovo nemoguće sakrio od mudrih, od umnih, od pametnih, od načitanih, od sveznalih, a objavio malenima. Zašto je Isus ovo izgovorio? Pa vidio je, braćo i sestre, što se oko njega događa, jer je ljudski razum i mozak uzzeo maha, a to je najplodnije tlo za oholost, a oholost vodi u ideologije, ideologije vode u ratove, a rat je najveće zlo i trijumf sotone.*

Savjest vodi srce i razum

Što je sve čovjek spreman učiniti da dokaže svoju pamet, to je da ti pamet stane! Da ti pamet stane što su sve takozvani pametni ljudi spremni učiniti da dokažu svoju pamet! Razumije se da moramo biti ljudi razuma, ali ako ne ćemo biti i ljudi srca, razum će biti naš veliki neprijatelj te potencijalna bomba neprijateljstva za sve oko nas. Stoga, uvijek povezujemo razum i srce, i neka među njima bude uspostavljena trajna svezna, a neka sve to usmjerava savjest, savjest o kojoj je govorio papa Benedikt XVI. za pohoda Hrvatskoj. Papa je znao zašto je te riječi trebalo uputiti hrvatskoj inteligenciji. Savjest mora biti sito za razum i vodstvo za srce pa ćemo tada biti smireni i radosni u Gospodinu. Stoga i ovdje, dok Bogu zahvaljujemo za ovih trideset godina milosti, još istinski ne znamo zašto zahvaljujemo. Ne znamo jer ne razumijemo što se događa, ovo je jednostavno proces koji se objavljuje malenima. Mi ne možemo dokučiti odgovor – premda može-

mo sastaviti sve mudre svijeta, i opet ne ide! Ovo ovdje je svojevrsna objava – tebi, meni, nama. Kako onda to definirati, kako to ukoricititi u knjigu ili neki obrazac? Zato molimo i za one koji čine taj sveti i plemeniti napor. Molimo da ih vodi Duh Božji, i da srce i razum, vođeni savješću, uvijek budu na prvom mjestu. Mi zbilja, na temelju svjedočanstava, možemo kazati da ono što se ovdje događa nije za mudre i umne nego za malene i zato smo možda zbudženi jer smo previše otišli putem znanosti, a ono obično, svakidašnje, kao da smo ostavili postrani.

Vi, braćo i sestre, ovamo dolazite jer u svom srcu čujete glas, dolazite zato što vaše srce postaje srce od mesa, ono srce koje Isus hoće, srce koje ljubi, srce koje je drukčije, srce koje ne osuđuje, srce koje prašta do kraja. Ovdje, po sakramentima, milost Božja razbija srca kamena.

Danas je najviše siromaha ljubavi

Pozvani smo, osobito danas, iskazati tu veliku ljubav prema čovjeku pokraj nas. Ponekad možda ljudima pomažemo samo na materijalnom području, pa smo opet materijalisti, a danas je, zapravo, najviše siromaha ljubavi. Ljudi su nevoljeni i zato su nezadovoljni i očajni. Pokažimo čovjeku najprije ljubav, sućut, podršku, radost jer to mu je najbolja pomoć, a potom kruh i ostalo. Zato riječ *caritas* znači ljubav, a ne konzerva, ne kruh ili samo hrana za želudac, nego hrana za čovjeka, a živi se od srca, od ljubavi.

Dragi vjernici, dragi hodočasnici, stoga tražimo biser ljubavi po Mariji. Ona te je dovela na dohvat bisera i nemoj ga propustiti. Kad prepoznaš taj biser moraš biti spreman drugo ostavljati, druge „bisere“ pokopati. Ako toga ne će biti, ne ćeš ni biser prepoznati; moraš ostavljati i ne biti žalostan kao onaj koji je htio Isusa slijediti pa se razalostio, razalostio se kad mu je Isus rekao, *idi i prodaj sve*. Otišao je tužan jer za ono malo ovoga svijeta nije bio spreman primiti najveće blago, najveće bogatstvo. Nije razumio da riječ bogatstvo dolazi od riječi Bog, a tko ima Boga ima sve. U prilici smo sresti toliko bogatih ljudi, imaju sve a nesretni su, razočarani. S druge strane, susrećemo materijalno siromašne ali ljude bogate duhom, mirne, zahvalne, ispunjene, zadovoljne i sretno. I što nam to kaže? To nam sugerira Isusov govor kako čovjek ne živi samo o kruhu nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta. Mi od toga živimo, a ne od kruha; od onoga što je u nama, a ne od onoga što je oko nas. Stoga završavam riječima koje se često čuju na Radiopostaji „Mir“ Međugorje – ljubav nije čudo, ali čini čudesa.

(Priredeno prema tonskom zapisu – nap. ur.)

Dolazim jer osjećam Gospinu prisutnost

Hodočasničko svjedočanstvo katkad je opširna priča o životnom putu, katkad samo osmijeh kroz suze radosnice. Donosimo kraće izjave hodočasnika koje su koncem lipnja, u vrijeme proslave tridesete obljetnice ukazanja Kraljice Mira, snimili novinari Radiopostaje „Mir“ Međugorje.

Priredila Dragana Dugandžić

Svi iz moje obitelji barem su jednom bili u Međugorju

Drugi sam put u Međugorju. Za ukazanja Kraljice Mira saznao sam od svoje bake, koja je ovamo pozvala i dovela cijelu našu obitelj. Dakle, svi iz moje obitelji barem su jednom bili u Međugorju. Ostajemo deset dana, i to upravo kroz ovo vrijeme obljetnice. U Međugorju mi se sviđa sve. Ovdje sam da bih molio za sebe i svoju djecu. Prvi moj dolazak umnogome je utjecao na moj život i uvjeren sam da će tako biti i sada. Na hodočašću sam sa svojim mlađim bratom i uistinu se nadam da će Međugorje i u njegovu životu nastaviti djelovati blagotvorno. Upoznao sam brojne hodočasnike, uglavnom iz Sjedinjenih Američkih Država.

(David Toman, Kansas City, Missouri, SAD)

U Međugorju sam se ispovjedio

Mama mi je dala knjigu o Međugorju iz koje sam dosta saznao o ovom mjestu i ukazanjima. Poslije sam u restoranu slučajno upoznao jednog gospodina

koji mi je govorio o Međugorju i preporučio mi da ga obvezatno posjetim. I evo, došao sam s roditeljima i širom obitelji. Ovo je za mene veoma bitan doživljaj, posebice što mogu kraće vrijeme živjeti u drukčijem ozračju. Upravo sam slušao Vickino svjedočanstvo, koje je jako poticajno za nas koji dolazimo izdaleka. Govorila nam je o Gospinim porukama mira i ljubavi, o porukama praštanja i posve jednostavnim stvarima koje je nekad teško ostvariti u svagdanjem životu i našem društvu. Došao sam ovdje promijeniti svoj život. Prošlo je dugo vremena otkad se nisam ispovjedio, ali sad se to mijenja, pristupio sam sakramentu pomirenja. Ovo je mjesto bogato onim što mi nemamo tamo odakle dolazim, bogato je molitvom, mirom i sabranošću koja, čini mi se, obuzima svakoga tko dođe. Mi imamo sve, ali zaboravljamo razgovarati sa sobom i s Bogom, molitva nam nije prioritet.

(Leonardo Chici, Italija)

Mi smo mladi bračni par koji tek kreće u život

U Međugorju, za koje sam prije nekoliko godina saznao od svojih prijatelja i obitelji, ostajemo tjedan dana. Vjenčali smo se prije 15 mjeseci pa sam doveo suprugu da vidi kako je ovdje prelijepo. Redovito sudjelujemo na Misi, bili smo na Brdu ukazanja i Križevcu, a slušali smo i svjedočanstvo vidjelice Marije, koja nam je govorila o srži Gospinih poruka. Mi smo mladi bračni par koji tek kreće u život i želimo da sve loše nestane, a to je moguće ako redovito molimo i primamo svete sakramente.

(Anthony i Samantha Lorens, Irska)

Prvi dolazak

Ovo mi je prvi posjet Međugorju. Moji roditelji su ovdje bili prošle godine i upoznali su me s onim što se trideset godina događa u ovom prelijepom mjestu. Došla sam s ocem i ostajemo tjedan dana, ali ćemo svakako opet doći. Ovim hodočašćem želim obnoviti svoju vjeru u Boga. Mislim da se sada osjećam mnogo smirenijom, skrušenom, i ponovno pronalazim sreću. Ovdje osjećam zajedništvo, prijateljstvo i mir.

(Brunela Monaco, Italija)

Dovest ću i svoje prijatelje

Za Međugorje sam saznao od prijatelja koji je ovamo hodočastio i ovo je moj prvi dolazak u vaše krajeve. Premda mi je dugo trebalo da se odlučim za putovanje, ovdje mi se sve sviđa jer je tu naša nebeska Majka Marija. Kad si u Međugorju onda zaboravljaš sve probleme i poteškoće koje život donosi. Došao sam prije četiri dana, a u Među-

gorju ću boraviti ukupno jedan tjedan. Idući put ne ću doći sam, dovest ću i svoje prijatelje. Uopće me ne začuđuje što toliki vjernici dolaze jer vam mogu reći da se ovdje svatko osjeća ispunjeno i blizu Nebu. Znam da je naša Majka ovdje i da nas zove da dođemo pa nitko ne dolazi slučajno, svi smo pozvani.

(Davis Clak, Wisconsin, SAD)

Došla sam zahvaliti dragom Bogu

Ovo je moj drugi dolazak u Međugorje. Za nj sam saznala od svojih prijateljica. Ostajemo tjedan dana i sigurno ću se opet vratiti. Tu sam s prijateljima. Imala sam tumor i prije pet godina išla sam na kemoterapije. Danas sam zahvalna dragom Bogu što sam živa. Tu sam da mu kažem hvala i da se pomolim za svoje bolesne prijatelje i rodbinu.

(Ireen Charidn, Irska)

Međugorska Gospa je predivna

Prvi sam put u Međugorju i ostat ću tjedan dana. Naravno, opet ću doći. Osjetio sam da me u Međugorje nešto zove i tu sam da bih se molio za druge ljude, za prijatelje i znance. Nakon odlaska ne očekujem neke prevelike stvari, možda samo jednostavniji život.

(Adriano Manzo, Italija)

Veličanstvena Gospa Međugorska

Ovo je moj prvi dolazak u Međugorje. Sviđa mi se Međugorska Gospa jer je predivna i neprocjenjiva za cijeli svijet. Gospa je ovdje i to je veličanstveno, osjeti se njezina nazočnost. Ostajemo sedam dana.

(Luigina, Argentina)

Silno sam želio hodočastiti

Već sam sedmi put u Međugorju. Davno sam negdje pročitao Gospine poruke mira i znao sam da je to istina te sam silno želio hodočastiti. Želja mi se ostvarila 2000. godine i otada se moj život promijenio. U Međugorju mi se sviđa mnogo toga – crkva, Brdo ukazanja, Križevac, mjesta za molitvu, Festival mladih, ljudi na čijim licima zrači radost, župljani. Ne sviđa mi se možda što ima previše trgovina. Dolazim često jer osjećam Gospinu prisutnost. Mislim da svi koji ovdje dolaze dobiju posebnu milost. Sjećam se, kad sam prvi put bio u Međugorju – a to je bilo upravo za Festival mladih – vidio sam mnogo ljudi s krunicom. Taj prizor i snažna molitva za mene su bili neobičan doživljaj, osjetio sam svu ljepotu toga neopisivog trenutka.

(Marko Zangrili, Genova, Italija)

Propovijed Benedikta XVI. u povodu 60. obljetnice svećeničkog ređenja, na svetkovinu svetoga Petra i Pavla, 29. lipnja 2011.

“Ne zovem vas više slugama nego prijateljima” (usp. Iv 15,15)

Joseph Ratzinger je u teškim poratnim godinama studirao teologiju te je zajedno sa svojim starijim bratom Georgom i još četrdesetoricom kolega zaređen za svećenika god. 1951. Šezdeset godina svećeništva doživio je malo koji Vrhovni svećenik. Gospodin je podario tu milost Benediktu XVI. koji je tim povodom održao i svečanu propovijed utemeljenu na prijateljstvu: s Bogom, s Isusom Kristom, kršćanskim prijateljstvom i prijateljstvom sa svim ljudima. Njegova je homilija duboka meditacija o svećeništvu, upućena svima, i vjernicima i svećenicima. Benedikt svjedoči kako u svome životu svakoga dana otkriva Božju ljubav i prijateljstvo koje želi posredovati, prenijeti i drugima. Bog se kao prijatelj svih ljudi očitovao, objavio u Isusu Kristu i želi postati prijateljem svih ljudi, prijateljem koji će donositi plodove.

Šezdeset godina nakon moga svećeničkoga ređenja još uvijek čujem u sebi kako je na kraju obreda ređenja nama mladomisnicima ostarjeli nadbiskup kardinal Faulhaber promuklim ali ipak čvrstim glasom uputio i nama tu Isusovu riječ. Prema liturgijskom obredu onoga vremena taj usklik na kraju obreda značio je izričitu ovlast opraštanja grijeha koja se podjeljuje novozaređenim svećenicima. “Ne zovem vas više slugama nego prijateljima!” Znao sam i osjećao kako to u tome trenutku nije bila samo obredna riječ, bilo je to daleko više i od pukoga navoda iz Svetoga pisma. Znao sam: U tome trenutku, u tome času, izgovara on sam, sami Gospodin, tu riječ posve osobno i meni. U krštenju i potvrdi posve nas je privinuo sebi, prihvatio nas u Božju obitelj. Ali ovo što se sada dogodilo, bilo je nešto daleko više. On me nazva svojim prijateljem! Uzima me u krug onih koje je onodobno oslovljavao u dvorani Posljednje večere. U krug onih koje on na krajnje specifičan način poznaje i koji njega poznaju na poseban način. On mi daje gotovo zastrašujuću ovlast, ono što samo on, Božji Sin smije i može reći i činiti: *Opraštam ti tvoje grijeha!* I on želi da i ja – od nje-

ga opunomoćen – kao njegov *alter ego* u njegovu ime i njegovim imenom izgovaram riječ koja nije samo riječ nego i čin koji u dubinama bitka nešto mijenja. Znam da iza te riječi stoji njegova muka i patnja za sve nas. I znam kako oprost ima svoju cijenu: U svojoj patnji on je sišao u mračni, prljavi temelj našega grijeha. Sišao je u noć naše krivnje, i samo je tako može preobraziti. I snagom ovlasti praštanja omogućuje mi zaviriti u ljudski bezdan te veličinu njegove patnje za nas ljude. Ta patnja mi omogućuje naslutiti veličinu njegove ljubavi prema meni. On mi se povjerava: “Ne više sluge, nego prijatelji!”

On povjerava meni riječ pretvorbe u euharistiji. On me čak osposobljava da navijestam njegovu riječ, da je tumačim i donosim današnjem čovjeku. On mi se do kraja povjerava. *Niste više sluge nego prijatelji.* To je riječ silne nutarnje radosti pred kojom drhtim u njezinoj veličini, nakon svih desetljeća i nakon svih iskustava vlastite slabosti i njegove neiscrpe dobrote.

“I ne više sluge, nego prijatelji!”: U toj se riječi nalazi cjelokupni program cijeloga jednoga svećeničkoga života. Što je to, zapravo, prijateljstvo? *Idem velle - idem nolle, isto htje-*

ti i isto ne htjeti, tako su govorili stari. Prijateljstvo je zajedništvo mišljenja i htijenja, volje. Gospodin nam isto veli, krajnje izričito: “Ja poznajem svoje, i moji poznaju mene” (Iv 10,14). Pastir zove svoje po imenu (Iv 10,3).

On mene poznaje po imenu. Nisam neko anonimno biće u beskrajnom svemiru. On me poznaje posve osobno. Poznajem li ja Njega? Prijateljstvo koje mi daruje može značiti samo jedno, naime, da i ja pokušam sa svoje strane njega sve više i više upoznati. Da ga pokušam sve više osobno upoznati i spoznati, u Pismu, sakramentima, u molitvenom susretu, u zajedništvu svih svetih, u osobama koje susrećem, koje mi on šalje. Prijateljstvo nije samo spoznaja, to je prije svega zajedništvo htije-

Isusova riječ o prijateljstvu nalazi se u surječju Isusova govora o trsu i lozama. Gospodin povezuje sliku trsa s jasnim nalogom učenicima: “Određio sam vas da idete i donosite rod te da vaš rod ostane” (Iv 15,16). Prvi nalog učenicima – prijateljima – jest krenuti, zaputiti se, izići iz vlastitoga prema drugima. I ovdje možemo čuti riječ Uskrsloga kojom Matej završava svoje Evanđelje: “Idite svim narodima, učite sve narode...” (Mt 28,19sl.). Gospodin od nas traži da nadiđemo, da iskoračimo iz vlastitoga životnoga prostora, da nosimo Evanđelje u svijet svim ljudima, kako bi ono proželo sveukupnost stvorenja, a svijet se otvorio za kraljevstvo Božje. To nas podsjeća i na činjenicu da je Bog izišao iz samoga sebe, da je Bog ostavio, lišio se svoje slave kako bi nas potražio, da bi nam donio svoje svjetlo i svoju ljubav. Želimo slijediti Boga koji se zapučuje, želimo nadići tromost svoje naravi i želju ostati kod sebe, kako bi on sam mogao zakoračiti u svijet.

Nakon riječi o zapućivanju Isus nastavlja: Donosite rod, rod koji ostaje. Koji to rod ostaje? Koji to rod ostaje? Da, rod trsa jest grozd iz koga se priprema vino. Ostanimo kod slike. Da bi grožđe moglo sazrijeti, treba mu sunca, ali i kiše, treba mu i dana i noći. Da bi sazrelo plemenito vino treba u tjesak, potom vrenje, brižna skrb. Sve to služi procesima sazrijevanja. A na plemenito vino ne spada samo slatkoća, nego i bogatstvo svih onih prijelaza, nijansa, ukus, aroma koji su se stvorili za procesa sazrijevanja i vrenja. I nije li i to već slika ljudskoga života, a posve specifično našega svećeničkoga života? I mi trebamo sunca i kiše, vedrine i težine, faze pročišćavanja i kušnje kao i vremena radosnoga hoda s Evanđeljem. Gledajući unatrag možemo Gospodinu zahvaljivati za oboje: i za teško ali i radosno, za tamne ali i sretne trenutke. U svemu spoznajemo trajnu prisutnost njegove ljubavi koja nas trajno iznova nosi i podnosi.

Pa ipak se moramo i mi zapitati: Kakav to rod Gospodin od nas očekuje? Vino je slika ljubavi. To je onaj autentični i trajni rod koji Bog želi od nas. Ne zaboravimo da je u Starom zavjetu očekivano vino iz plemenita grožđa ponajprije slika pravednosti koja izrasta u životu proživljenu sukladno Božjem Zakonu. I ne recimo kako je to starozavjetno i nadiđeno – ne, to ostaje zauvijek istina. Istinski sadržaj Zakona, njegov sažetak jest ljubav prema Bogu i bližnjemu. Ali, ta dvostruka ljubav nije samo slast ni slador. Nosi ona u sebi i težinu strpljivosti, poniznosti, sazrijevanja, usklađivanja naše volje s Božjom voljom, s voljom Isusa Krista, istinskoga prijatelja. I samo tako, u istini i pravednosti našega cijeloga bitka i ljubav je istinita, i samo je ona taj

zreli plod. Njezin nutarnji postulat, vjernost Kristu i njegovoj Crkvi traži od nas krajnju empatiju, supatnju. I samo na taj način izrasta istinska radost. U dubini poklapa se bit ljubavi, istinskoga ploda s riječju o zapućivanju, o odlasku: Ona znači napustiti sebe, predati sebe; ona nosi u sebi znamen križa. Grgur Veliki u ovome se surječju jednom izrazio: Težite li za Bogom i prema Bogu, pobrinite se da ne prispijete k njemu sami – riječ koja nama svećenicima mora svakoga dana biti na duši.

Nadbiskupima imenovanima od zadnje svetkovine velikih Apostola u ovom se trenutku predaje i stavlja palij. Što on znači? On nas ponajprije podsjeća na slatki Kristov jaram koji nam se stavlja (usp. Mt 11,29sl.). Kristov je jaram identičan s njegovim prijateljstvom. Jaram je to prijateljstva i stoga je to ‘slatki jaram’, ali i jaram koji od nas traži sve i koji nas oblikuje. To je jaram njegove volje koja je volja istine i ljubavi. I to je za nas prije svega jaram da i druge uključimo i vodimo u prijateljstvo s Kristom, da budemo i za druge, da se za njih brinemo kao pastiri. Time smo i kod daljnje značenja palija: Otkani su od vune janjaca blagoslovljenih na svetkovinu svete Agneze – Janje. To nas podsjeća na Pastira koji je i sam postao Janje – iz ljubavi prema nama. On nas podsjeća na Krista koji se zaputio u brda i puštinju u koje je zalutalo njegovo janje – čovječanstvo. Podsjeća nas on i na njega koji je na svoja ramena uzeo janje – čovječanstvo – pa i mene, da bi me nosio. To nas podsjeća da kao pastiri u njegovoj službi nosimo druge, da ih uzimamo na svoja ramena i nosimo ih Kristu. Podsjeća nas da smijemo biti pastiri njegova stada koje uvijek ostaje njegovo stado, a nikada ne postaje našim stadom. I na kraju, palij predstavlja posve praktično i zajedništvo pastira Crkve s Petrom i njegovim nasljednicima – da mi pastiri moramo biti za jedinstvo i u jedinstvu, i da samo u jedinstvu kojemu je znamen Petar, druge istinski vodimo prema Kristu.

Šezdeset godina svećeničke službe – dragi prijatelji – možda sam bio malo preopširan. Ali me nešto sililo u ovom trenutku da pogledam na sve ono što je utiskivalo biljeg tim desetljećima. Sililo me da vama – svim svećenicima i biskupima kao i vjernicima Crkve – uputim riječ nade i ohrabrenja. Riječ sazrele u iskustvu da je Gospodin dobar. A ovo je ponajprije trenutak zahvale: Zahvale Gospodinu za prijateljstvo koje mi je darovao i koje želi podariti svima. Zahvale svim osobama koje su me oblikovale i pratile. A u svemu je sadržana i molitva da nas Gospodin jednom prihvati u svojoj dobroti te nam dopusti promatrati i uživati njegovu radost.

(Preveo fra Tomislav Pervan)

Hodočašće obitelji u Međugorje

U organizaciji kršćanske udruge za promicanje športa, rekreacije i turizma Kup-Karmel, od 1. do 3. srpnja 2011. u Međugorju je održano hodočašće obitelji s troje i više djece. Zahvaljujući donatorima koji su pomogli da cijena hodočašća za obitelji ne bude prevelika, glavni organizator hodočašća Robert Rukavina (otac sedmero djece) uspio je ostvariti svoj cilj koji je bio, kako sam kaže, „omogućiti svakoj obitelji koja to želi da dođe sa svom djecom, bez straha koliko će autobusnih mjesta ili kreveta u sobi zauzeti i bez straha kako će njima ovladati za vrijeme druženja ili misnih slavlja.“

Sto šezdeset sudionika (od toga više od polovine činila su djeca svih uzrasta) kroz tri dana druženja uspjelo je susresti se s Marijom Pavlović-Lunetti, pomoliti se na Brdu ukazanja, posjetiti Vrt sv. Franje u Majčinu selu, sudjelovati u molitvenom programu župe, a sve zajedno zaokružiti nedjeljnim misnim slavljem u 11 sati koje je u međugorskoj župnoj crkvi predvodio fra Mika Stojić. Propovijedajući, fra Mika je bračnim parovima potvrdio da nisu nenormalni zato što žive svoju bračnu ljubav i što imaju „više“ djece; da su svojom otvorenosti prema životu i spremnošću na žrtvu na Božjoj strani i da ih treba podržati i neprestano hrabriti kako bi nastavili živjeti plodonosnu ljubav i evanđelje.

Župa Međugorje proslavila svoga zaštitnika, sv. Jakova

Župa Međugorje je blagdan svoga nebeskog zaštitnika, sv. Jakova apostola, proslavila središnjim misnim slavljem u nedjelju 25. srpnja u 11 sati, u Gaju blizu crkve. Sv. Misi prethodila je procesija s kipom sv. Jakova, uz pjevanje litanija. Ove godine kip su nosili predstavnici sela Miletine, a za proslavu župljani su se pripremili trodnevnicom, koja je započela u petak 22. srpnja večernjim molitvenim programom u 18 sati. Na dan proslave, u nedjelju, bilo je i redovito mjesečno cjelonoćno klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu.

Međugorska župa utemeljena je 1892. i stavljena pod zaštitu sv. Jakova apostola. Te

godine sagrađena je župna kuća, a samo pet godina poslije, 1897., trudom župnika i mještana sagrađena je župna crkva. Crkvu je započeo graditi prvi župnik, fra Anzelmo Čulina, a nastavili su fra Mijo Rubić, fra Nikola Šimović i kasniji župnici. Iako je za ono vrijeme bila prostrana i lijepa, trusan teren na kojem je sagrađena s vremenom je ošteti njezinu nosivost, pa je bilo neminovno graditi novu crkvu. Godine 1934. započinje, a 1969. završava izgradnja sadašnje župne crkve. I sve je teklo po ustaljenom događanju jedne obične župe do ljeta 1981. godine, kad ovo mjesto i crkva postaje središnjom točkom okupljanja milijuna hodočasnika, štovatelja Kraljice

Mira iz cijeloga svijeta.

Sveti Jakov skupa sa župljanima pamti dobre i teške dane ove župe, kojih nije manjkalo. Recimo i to da je pet godina prije osnutka župa brojila 1000 vjernika u 129 domova, a deset godina nakon osnutka 2121 vjernika u 266 domova. Te potonje godine u župi je kršteno 99 djece, a umrlo 39 župljana. U pamćenju župljana posebno teške godine ostale su 1917. (glad); 1918./1919. (španjolska groznica) te stradanje u Drugom svjetskom ratu i poraču, kad je poginulo ili 'nestalo' nešto manje od četiri stotine mahom mladih župljana, a žene ostale udovice, djeca siročad. Nebeski zaštitnik međugorske župe, sv. Ja-

Predstavljena knjiga fra Ivana Leutara *Ponovno otkrivanje 'Svetoga' na primjeru hodočasničkog mjesta Međugorje*

Nersingen (IKA) - Knjiga na njemačkom jeziku dr. fra Ivana Leutara, člana Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja Blažene Djevice Marije sa sjedištem u Mostaru, voditelja Hrvatske katoličke misije Novi Ulm, pod nazivom „Wiederentdeckung des 'Heiligen' am Beispiel des Wallfahrtsortes Međugorje“ (Ponovno otkrivanje 'Svetoga' na primjeru hodočasničkog mjesta Međugorje) svečano je, u petak 24. lipnja, predstavljena u župnoj dvorani u Oberfalheimu u Nersingenu. O knjizi koja broji 335 str-

nica, a koja je objavljena u izdanju Fromm Verlags u Njemačkoj, govorili su prof. dr. Stipan Tadić i prof. dr. s. Zdravka Leutar. Dr. Tadić istaknuo je da je Međugorje kako u Crkvi tako i u svijetu, pa i u sociologiji religije, prepoznato kao mjesto molitve, tišine i mira. „Hodočašća i molitva snažno su iskustveno obilježena, a hodočasnici su uvijek 'na putu' traženja osobnoga (i kolektivnog) religioznog iskustva, a vjernik budućnosti bit će hodočasnikom i moliteljem“. Dr. s. Leutar je istaknula: „Autor se u svom istraživanju želio osvrnuti na hodočasničko mjesto Međugorje u koje svedevnice dolaze ljudi iz cijeloga svijeta. Cilj toga istraživanja bio je ispitati obilježja hodočasnika u Međugorje s obzirom na neka opća obilježja hodočasnika, religioznost hodočasnika, motive dolaska na hodočašće, značenje hodočašća u Međugorje za svakidašnji život hodočasnika te specifičnost hodočasničkog mjesta Međugorja“, dodavši kako je istraživanje provedeno u Međugorju tijekom dva razdoblja. Prvo razdoblje bilo je početkom kolovoza, a drugo u listopadu 2001. godine. Prvo je razdoblje mnogo frekventnije za hodočasničko mjesto, a drugo je mirnije. „Htjela se dobiti što objektivnija slika hodočasnika. Svakom je ispitaniku ukratko objašnjena svrha i cilj istraživanja te je istaknuto da je sudjelovanje dragovoljno i anonimno. Svaki je ispitanik odgovarao samostalno. Hodočasnici koji su imali potrebu šireg kontakta s anketarom su i intervjuirani. Intervju je trajao oko 30 minuta. Samostalno ispunjeni upitnici vraćeni su u Ured informacija ili osobno anketarima“, kazala je dr. Leutar, dodavši kako je u ispitivanju sudjelovalo 505 hodočasnika iz 33 zemlje. Među njima je bilo 65 posto žena, 35 posto muškaraca.

Statistike za lipanj 2011.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 225.000.
Broj svećenika koncelebriranih: 5136
(171 dnevno).

Nekoliko je riječi kazao i autor knjige, dr. Leutar. Zahvalivši okupljenima na odzivu kao i predstavljateljima knjige, istaknuo je kako Međugorje pokazuje sve motive hodočasničkog mjesta, u koje godišnje dođe milijun i pol osoba. „Kako će se prema svemu tome odrediti Crkva, prepustimo to njezinu sudu“, rekao je. Podsjetio je kako je, prema istraživanju, svim anketiranim hodočasnici na prvom mjestu euharistija. (...)

Dr. fra Ivan Leutar rođen je 1970. u Mostaru. Teologiju je studirao u Makarskoj, Zagrebu i Grazu. Godine 1997. zaređen je za svećenika. Na Sveučilištu u Grazu, godine 2004. doktorirao je iz područja teologije, a sadržaj u knjizi predmet je njegova doktorskog istraživanja. Prije predstavljanja knjige, u obilježnoj crkvi sv. Dionizija misno je slavljeno, u povodu blagdana sv. Ivana Krstitelja, ujedno i zaštitnika Misije, predvodio o. Leutar. Tijekom misnog slavlja blagoslovljen je misijski barjak sv. Ivana Krstitelja.

(IKA V - 133188/6)

Nova knjiga fra Tomislava Pervana

U svjetlu spoznaje Isusa Krista, knjiga 3., novo je djelo fra Tomislava Pervana, autora više knjiga, prevoditelja značajnih svjetskih teoloških pisaca te stalnog suradnika nekoliko tjednika i mjesečnika. Knjiga sadrži 67 opsežnijih eseja tiskanih na 370 stranica velikog formata. Nakladnici su Informativni centar „Mir“ Međugorje i Knjižnica Naših ognjišta Tomislavgrad.

U SPOMEN

ONJI – PATRICIJI ŠIMOVIĆ

(1961.-2011.)

„Razmišljaj kao genijalac, radi kao div, moli kao svetac“

s. Janja Boras, franjevka

Svaka njezina elektronička poruka završavala je gornjim navodom.

Otišla je između nas jedna snažna žena koja je u Međugorju desetljeće i pol svojom pojavom osobito obilježavala hodočasnike s engleskoga jezičnog područja. Mnoštvo ih je susretalo i zavoljelo Aine (Onju) Patriciju Burke-Šimović.

Bila je osebjuna, zanimljiva i izuzetno draga osoba. Njezin snažni stas uklapao se u veliko srce za Gospu i njezine poruke. U svakom pogledu pripadala je Crkvi i voljela ju je kao dijete majku.

Otvorenost prema 'malenima' natjerala ju je naučiti hrvatski jezik. Njime se ponosno služila, jasno sa svim onim nespretnostima koje sa sobom nosi ovaj jezik u sprezanju i sklanjanju riječi. Bila je pravi veleposlanik za Hrvate i Hrvatsku. Rijetki su stranci s tolikom ljubavlju prihvatili hrvatski jezik i hrvatski duh kao Onja. Istom je ljubavlju ljubila svoju rodnu i patničku Irsku kao i Hrvatsku i našu Herceg-Bosnu. Svaka nanese nepravda hrvatskom narodu Onju je teško pogađala. U svibnju izrečena nepravdomna presuda hrvatskim generalima u Haagu toliko ju je zaboljela da je naglas ridala i pitala: „Pa zašto, Bože?! Ta oni su samo branili svoje!“

Voljeli su je hodočasnici kojima je bila duhovni vodič i nije gubila vrijeme pokazujući im Stari most, Mogorjelo, Kravicu i druga turistička odredišta u okolici. Svaki njezin hodočasnik imao je priliku osjetiti čistoću jutarnjeg zraka na Križevcu ili Podbrdu i s njom probuditi zoru jutarnju molitvom i pjesmom, kako psalmist kaže. Njezina molitva s hodočasnici doticala je svako srce. Bila je teološki izobrazena i pravi kateheta svojim hodočasnici. Njezin omiljeni blagdan bio je Božić i, kako je njezin sin Robert u oproštajnom govoru nad majčinim lijesom rekao, Božiću se silno radovala i za Božić se spremala. Njezino došašće bilo je ispunjeno molitvom i pravljjenjem jaslica, pa ne čudi da su na Badnji dan njezine jaslice, koje su oslikavale Stari i Novi zavjet, kao neobična znamenitost prikazivane u veoma gledanoj emisiji Gorana Milića.

Rodila se u Galwayu, u Irskoj. Bila je izvrsna tenisačica, a po profesiji policajka. Na vrhuncu karijere odlučuje poći u Međugorje,

u za nju potpuno nepoznat kraj. Nakon nekoliko tjedana boravka u Međugorju, Onja odlučuje tu ostati. Godine 1988. pojavila se kao 'vila' krasna dama iz Irske. U molitvi je odlučila posvetiti svoj život Gospi. U početku svoga boravka u Međugorju pomagala je pokojnom fra Slavku prevoditi s hrvatskog na engleski. Domovinski rat doživljavala je jednako emotivno kao i mi rođeni na ovim prostorima. Molila je i pomagala na svakom koraku. I dok su se u ratnim prilikama gotovo svi stranci povukli tamo odakle su došli, Onja je ostala s nama.

Upoznala je svoga budućeg muža, Tonija Šimovića, i s njim sklopila kršćanski brak u staroj crkvi na Humcu. Voljela je život i služila mu je svim svojim bićem. Sa svojim mužem rodila je četvero djece uz dvoje nedonoščadi. Čula sam je ridati nad izgubljenim djetetom kao Rahela nad betlehemske djetemorstvo. Nije ju križ zaobišao. Jedno od četvero njezine djece je s posebnim potrebama. Za Onju i njezina muža bio je to križ koji je s radošću nosila. Sve što je službena medicina nudila, Onja je pokušala priskrbiti svom djetetu. No, ostaje samo Stvoritelju znano zašto ju je pohodio da joj dijete bude bolesno.

Minule tri godine lavovski se borila s opakom bolešću. Izgubila je ovozemaljsku bitku. Duboko vjerujem da je dobila onu za koju je sav svoj život založila. Biti s Gospodinom i Gospom!

Onja, pomagala si mnogima i prosila za mnoge. Samo Bog zna koliko si pisama napisala tražeći pomoć za druge. Samo On zna kolikima si svojom dosjetljivošću obrisala suze. Uvjerena sam da nas sada gledaš iz druge perspektive i da nam poručuješ: Ne bojte se!

Hvala ti za svako dobro koje nam je svima, a napose našoj redovničkoj zajednici, od tebe i preko tebe došlo. Moli za nas da shvatimo kako smo stvoreni za Nebo i da nam je domovina na Nebu, s Gospom, u zajedništvu s Isusom kojeg si tako voljela.

Tvoju dragu obitelj nosit ćemo kao svoju, jer si nas zadužila. Moli Gospodina da naučimo živjeti ovo što si nam svednice nudila. Počivaj u miru u zemlji Hercegovini koja te je primila i kojoj si srcem pripadala. Čekaj nas gore! Doviđenja o uskrsnuću!

22. međunarodni susret mladih

Ovogodišnji, 22. Mladifest, koji se održava od 1. do 6. kolovoza, ponovno će okupiti desetke tisuća mladih hodočasnika iz cijeloga svijeta. Geslo 22. molitvenog susreta mladih je: „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi“ (Lk 1,38).

Susret započinje 1. kolovoza krunicom, svetom Misom, pozdravima po državama iz kojih mladi dolaze te klanjanjem Presvetom Oltarskom Sakramentu. Svaki dan Mladifesta, tradicionalno, ispunjen je prijednevnom molitvom, predavanjima, svjedočenjem te nastavkom u popodnevnom satima, a završava krunicom, Misom i klanjanjem Presvetom Oltarskom Sakramentu. Mladifest završava u subotu 6. kolovoza sv. Misom u pet sati na Križevcu.

Slušatelji i gledatelji koji ne će moći sudjelovati na Mladifestu program će moći pratiti putem više radiopostaja i internetskih stranica a o svemu više možete saznati na: www.medjugorje.hr.

U sljedećem broju Glasnika mira donosimo opsežnu reportažu o ovom najvećem susretu mladih u ovom dijelu Europe.

Neka vam bude po vašoj vjeri

Međugorski vidioci tvrde da je u jednom ukazanju Gospa plačući rekla: „Zaboravili ste Bibliju“! Listajmo zajedno Stari i Novi zavjet kako bismo upoznali Oca, Sina i Duha Svetoga.

Lidija Paris

Apostoli zamole Gospodina: „Umnoži nam vjeru!“ Gospodin im odvrat: „Da imate vjere koliko je zrno gorušičino, rekli biste ovom dudu: 'Iščupaj se s korijenom i presadi se u more!' I on bi vas poslušao“ (Lk 17,5-6; cf: Mt 17,19-21; Mk 9,28-29).

Možemo li malo ili mnogo vjerovati da je Bog svemogućí Otac i Stvoritelj? Možemo li malo ili mnogo vjerovati da je Isus Krist Božji Sin, rođen od Djevice Marije, raspet, umro i pokopan? Možemo li malo ili mnogo vjerovati da je uskrsnuo, uzašao na nebesa, da će se vratiti suditi žive i mrtve? Ili vjerujemo – ili ne vjerujemo. Treba vjerovati srcem i ispovijedati ustima, kaže Pavao (Rim 10,9-10). Isus tvrdi da bi vjere koliko je zrno gorušičino bilo dostatno da se stablo s korijenom

presadi u more... dakle nije pitanje imamo li mnogo ili malo vjere, nego imamo li uopće vjere, vjerujemo li ili ne vjerujemo. Zato je Gospa već prvih dana ukazanja u Međugorju vidiocima rekla: „Neka svećenici čvrsto vjeruju i neka čuvaju vjeru naroda!“ (27. lipnja 1981.), i „Neka se narod moli i čvrsto vjeruje!“ (28. lipnja 1981.), te „Neka narod čvrsto vjeruje i neka se ničega ne boji!“ (29. lipnja 1981.).

Isus moli za Petra da ne malakše njegova vjera (Lk 22,32). Čudi se apostolima: „Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“ (Mk 4,40) i pita: „Kada Sin Čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?“ (Lk 18,8). Cijelo jedanaesto poglavlje poslanice Hebrejima govori o vjeri praotaca. Po vjeri spoznajemo da je Bog sve stvorio. Zbog vjere je Abelova žrtva

Bogu bila milija od Kajinove. Vjerom je Noa sagradio korablju, vjerom pozvan Abraham je pošao ne znajući kamo ide. Vjerom je Sara začela i zato od jednoga nastade mnoštvo... Vjerom Mojsije izabra biti zlostavljan zajedno s Božjim narodom, vjerom napusti Egipat...

Bog u Starom zavjetu šalje Mojsija i želi da mu narod vjeruje, da ima povjerenja u njega, da vjeruje da mu se Bog objavio (Izl 4,5) i da je s njime govorio (Izl 19,9). Ivan Krstitelj je došao kao svjedok da posvjedoči za Svjetlo, da svi vjeruju po njemu (Iv 1,7). „Odlučite se i vjerujte da vam se Bog u svojoj punini nudi. Vi ste pozvani i vi trebate odgovoriti na zov Oca koji vas preko mene zove“, rekla je Gospa (25. listopada 1987.). Vjera se naša ne temelji na mudrosti ljudskoj nego na snazi Božjoj (1 Kor 2,5). „Vjera po poruci“ kaže Pavao (Rim 10,17).

U porukama Gospa jednom moli da nam „Otac umnoži vjeru“ (25. 4. 1988.), ali kad govori o vjeri koristi sljedeće izraze: vjeru uvećati (25. 6. 2002.), vjeru probuditi (30. 4. 1984.), u vjeri učvrstiti (11. 4. 1985.; 23. 5. 1985.; 25. 1. 1988.; 25. 5. 1999.) i ojačati (25. 3. 2007.), više vjerovati (25. 5. 1994.; 25. 8. 1996.) Gospa govori i o ozdravljenju vjere (25. 3. 1997.), o otvorenosti daru vjere (25. 2. 1998.), o rastu u vjeri (25. 7. 2002.) i o živoj vjeri (25. 3. 2008.).

Psalmist kaže: „Ja vjerujem i kada kažem: 'Nesretan sam veoma'“ (Ps 116,10). Bog se otkriva onima koji mu ne uskraćuju svoju vjeru (Mudr 1,2). Proroci su izbacili narod „vjerom i nadom“ (Sir 49,10), a „pravednik živi od svoje vjere“ (Hab 2,4). Ovo je doba vjere, kaže Pavao Galaćanima (Gal 3,23). Vjera je dar. „Dječice, vaša je vjera mala a niste ni svjesni koliko unatoč tome niste spremni tražiti od Boga dar vjere“ kaže poruka od 25. kolovoza 2002. „Vjera te tvoja spasila“, kaže Isus (Mt 9,22; Mk 10,52). „Neka vam bude po vašoj vjeri“ (Mt 9,29).

Snimila Lidija Paris

Ovi tekstovi žele biti poticaj na čitanje Knjige nad knjigama. Bit će vam od istinske duhovne koristi samo ako budete prigrlili Bibliju i uronili u odlomke koji su ovdje navedeni, ako budete tražili dublje i dalje, i ako budete provodili mnogo, mnogo više vremena s Biblijom nego s ovim skromnim predloškom koji držite u ruci. Božja je riječ živa i djelotvorna (Heb 4,12). Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona u sebi, sama po sebi, ima snagu mijenjati nas.

Dok nam je Gospa govorila osjećala sam neopisiv nutarnji mir i radost

Marijana Juričić, rođ. Vasilj, kao jedanaestogodišnja djevojčica 19. ožujka 1983. dobila je dar nutarnjeg govora. To se dogodilo tri mjeseca nakon što je isti dar primila Jelena Vasilj. O iskustvima toga dara s Marijanom smo razgovarali u povodu tridesete obljetnice ukazanja Kraljice Mira.

Razgovarao Krešo Šego

Vi i Jelena imale ste dar nutarnjeg govora. Zsigurno je i danas zanimljivo čuti kako se sve dogodilo. Nalazimo se u vremenu kad slavimo visoku, tridesetu obljetnicu ukazanja Kraljice Mira, pa nam kažite kako ste, kao desetogodišnja djevojčica, doživjeli te događaje?

Bilo mi je deset godina, i kad smo čuli što se dogodilo, svi smo to prihvatili kao nešto što je stvarno istinito. Ne znam danas koliko dijete sve to može razumjeti, no znam da sam već drugog dana otišla u Podbrdo. Odmah sam povjerovala da djeca govore istinu, nitko me nije trebao u to uvjeravati. I cijela je župa prihvatila događaje, znamo kako je sve teklo. Godinu i pol dana od ukazanja Gospa je počela govoriti Jeleni, a tri mjeseca poslije i meni.

Jeste li poznavali Jakova Čolu, neka-ko ste istih godina, možda ste išli u isti razred?

Jakova sam poznavala bolje od ostalih vidjelaca, no on je bio razred ispred mene.

Poseban molitveni hod

Nakon ukazanja 24. lipnja 1981. ljudi su počeli svednevice ići u crkvu, na večernji molitveni program, i to ne samo odrasli nego i mladi i djeca. I Vi također, a onda ste, najprije Jelena pa Vi primili dar nutarnjeg govora. Kako se to dogodilo?

Jelena je dar primila tri mjeseca prije mene, u prosincu 1982. godine. Gospa ju je pozvala na molitvu i da pozove sve druge koji mogu i žele da mole skupa s njom. Odmah nas se odazvalo petnaestak, među kojima su bili naši bližnji, rodbina, prijatelji, koji smo svaki dan molili s njome onako kako je Gospa tražila, u tri sata popodne. Jelena nam je kazala da je Gospina poruka bila kako će još netko

Marijana i Vicka

Kad je riječ o nama župljanima, svi se sjećamo s kolikim smo žarom prihvatili molitvu i vjeru; bili smo spremni sve učiniti za Boga, Gospu i vidoce, i bilo bi mi drago da ponovno budemo takvi jer kao župa možemo više učiniti.

od nas svednevice prisutnih na molitvi primiti taj dar nutarnjeg govora. Tri mjeseca poslije, na blagdan sv. Josipa, ja sam zajedno s Jelenom čula taj glas. Meni je zaista teško opisati sve što se događa u tim trenucima zato što se sve događa unutar nas, unutar našega srca. Jedino mogu reći da sam u trenucima dok nam je Gospa govorila osjećala jedan poseban, neopisiv nutarnji mir i radost.

Kako ste čuli Gospin glas?

Taj glas uopće nema karakteristike našega ljudskog glasa, mogu ga usporediti jedino s glasom naše savjesti. Njega ne možemo ni na koji način kontrolirati i čuje se samo za vrijeme te duboke molitve; mi uopće ne možemo odrediti boju, visinu i ton toga glasa. To je, jednostavno, nešto nutarnje.

Koliko je trajao taj govor?

Ovisi od poruke, ponekad i deset minuta. Kad je Gospa diktirala posvetne molitve ili Krunicu Srca Isusova, koju je Gospa Jeleni davala u otajstvima, nutarnji je govor trajao i po pola sata. Obično, trajao je po nekoliko minuta.

Jeste li ikada imali dojam da vidite Gospu?

Jesam, Gospu sam također vidjela na taj nutarnji način, a to mogu opisati kao nešto u snu ili na filmu, ali u tim trenucima osjećala sam snažnu Gospinu nazočnost pa i kad je nismo vidjeli. To je, jednostavno, jedan poseban osjećaj Gospine prisutnosti.

Je li Gospa imala neke posebne zadatke za vas dvije ili neku molbu?

Prva Gospina želja, njezina poruka, bila je da osnujemo jednu veliku molitvenu skupinu mladih u našoj župi. Kako smo nas dvije tada imale tek nešto više od jedanaest godina, nismo znale kako i na koji način osnovati skupinu, kako pozvati mlade. Tada je Gospa

Jeleni rekla da poruku prenese svećenicima koji su bili u župi i tako smo uz pomoć svećenika osnovali molitvenu skupinu, koja je u početku imala oko šezdeset članova, djece i mladih. Gospa nam nikada nije govorila o tajnama, o budućnosti svijeta i poruke koje nam je davala većinom su se odnosile na tu skupinu.

Jeste li shvaćale što Gospa želi od molitvene skupine i od vas dvije?

Shvatile smo da Gospa od nas, posebno od mladih u našoj župi, želi jedan poseban molitveni hod. Gospa je tražila da u toj molitvenoj skupini budemo četiri godine i da kroz te četiri godine nitko od nas ne napušta skupinu i da nitko ne bira poziv u životu. Mogu reći da su te četiri godine za nas, ne samo za Jelenu i mene nego za sve članove skupine, bile škola molitve i to ne samo za te četiri godine, već za cijeli naš život.

Kad su prošle te četiri godine, skupina je prestala postojati?

Ne, skupina je nastavila moliti, s tim da je Gospa rekla da oni koji su osjetili neki poziv mogu otići, a polovina članova nastavila je zajedno moliti još dugo godina.

Jeste li svakog dana imali nutarnji govor?

U početku jesam, svakog dana. Poslije, kroz te četiri godine, Gospa nam je govorila najmanje tri puta tjedno – utorkom, četvrtkom i subotom, kad se sastajala molitvena skupina, kad je Gospa davala poruku za skupinu. Nakon toga događalo se s vremena na vrijeme. Jelena i ja nismo imale točno određeno vrijeme ukazanja, kao što su imali vidioci.

Koliko je dugo molitva trajala?

Molili smo sat, sat i pol vremena. Gospa je rekla da je Misa najvažnija molitva i mi smo prije sastanka skupine redovito sudjelovali na večernjoj Misi pa je naša molitva, ukupno, trajala oko dva i pol sata.

Jeste li Vi govorili Gospi, jeste li je nešto pitali?

Jesam, naravno. To sam činila kroz molitvu, pitala sam je što želi da učinim ili koji životni poziv trebam izabrati. Gospa je rekla da je Bog svima dao slobodu, i svatko sam trebao odlučiti o svom životnom pozivu. Jelena i ja smo se često pitale zašto smo upravo nas dvije izabrane za taj dar i zašto i mi ne vidimo Gospu kao ostalih šestoro vidjelaca; Jelena je to čak i pitala Gospu a Gospa je rekla da trebamo biti zadovoljne tim darom jer je taj dar za nas, a ne da je vidimo kao šestero vidjelaca.

Koliko ste dugo imali dar nutarnjeg govora?

Kroz prvih šest godina na početku smo dar imale svakog dana, a potom tri puta tjedno i to je vrijeme kad nam je Gospa intenzivno govorila. Nakon toga dar sam imala povremeno, a posljednji put to je bilo u studenom 1993., dok sam bila u Italiji. To je bilo za vrijeme rata i poruka je bila molitva za mir.

Je li Vam Gospa tada rekla da je to posljednji put, da više ne ćete imati taj dar?

Ne, nije mi to rekla, ali je na početku, kad sam dobila dar, rekla da on nije za cijeli život. Kako rekoh, Gospa je u početku govorila svakog dana, poslije tri puta tjedno, a nakon toga sve manje i manje dok nije potpuno prestala.

Kad ste vidjeli da više nema toga dara, jeste li čeznuli za Gospom?

Naravno da sam čeznula, ali nama je Gospa često govorila kako ona nije s nama samo dok nam daje poruku, nego da je uvijek s nama, pogotovo kad molimo.

Molitva kao izlaz iz svake situacije

Koje su najvažnije Gospine poruke? Ne mislim na poruke koje su prenijeli vidooci, nego na one koje ste dobile Vi i Jelena darom nutarnjeg govora?

Iz svog iskustva mogu reći da je najvažniji Gospin poziv na molitvu. Gospa je nas djecu i mlade učila kako da molitva postane dio nas i našega života. Mi u životu molitvu obično stavljamo na sporedno mjesto, molimo kad stignemo ili kad imamo vremena, a Gospa nas uči koliko je molitva bitna u našem životu, koliko je bitno dan početi i završiti molitvom. Gospa je jednom kazala – što je značajno za sve mlade a ne samo za članove naše skupine – da bez molitve i vjere ne možemo pronaći pravi put u životu. Mislim da je to i smisao postojanja naše molitvene skupine – naučiti da kroz molitvu možemo naći izlaz iz svake situacije, koliko god ona bila teška.

Jesu li poruke koje ste Vi i Jelena doбили poznate i žive li se?

Jelena i ja zapisale smo svaku poruku koju nam je Gospa dala. Dio je objavljen, poglavito u knjizi o molitvenim skupinama koju je napisao fra Slavko Barbarić. Poruke se žive, ponajprije u molitvenim skupinama diljem svijeta. Gospa je rekla da su molitvene skupine bitne za našu vjeru; također je rekla da svaka skupina treba imati svećenika kao duhovnog voditelja. Gospa je zahvalna svima koji mole na taj način.

Vratimo se u vrijeme kad ste primili dar nutarnjeg govora. Znam da je teško opisati riječima, ali kako ste osjetili da je to Gospa, kako ste se osjećali?

Doista je to teško opisati riječima. Dar koji sam primila bio je nešto posebno, nešto novo. Kao dijete, nisam ni znala da takvo nešto postoji, da Gospa može na taj način govoriti. Jelenin tata kazao nam je da je najbolje o svemu razgovarati sa svećenicima u župi, čuti što oni misle. A kako sam ja bila sigurna da taj dar dolazi s Božje strane? Kako sam bila sigurna da je to Gospa, da je to njezin glas? Bila sam sigurna da je s Božje strane najprije po nutarnjem miru i nutarnjoj radosti kad nam je Gospa govorila. Nakon toga i sama nam je Gospa rekla da je to ona.

Kako ste se pripremale za susret s Gospom?

Redovito smo se pripremale dubokom dugom molitvom, za svaki susret, a Gospin smo glas koji, ponavljam, ne mogu opisati osim kao glas savjesti, čule samo za vrijeme molitve. Uvijek je bilo tako osim kad je Jelena, prvi put, u školi čula glas anđela.

Kako je dar koji ste primili utjecao na Vaš život? Nastavili ste se družiti s vršnjacima, igrati se, ići u školu, raditi?

Nastavila sam normalno živjeti, a promjena je bila ta što smo bile u molitvenoj skupini koju je Gospa preko Jelene i mene vodila. Više smo molile i nekako smo rasle s tim darom i Gospinim porukama.

Često se govori o plodovima Međugorja. Koji su, po Vama, najvažniji plodovi?

Najveće plodove Međugorja vidim u ljudima koji su se ovdje promijenili. Sama je Gospa u jednoj svojoj poruci kazala da je najsretnija zbog onih koji su ovdje promijenili svoj život, koji su ponovno pronašli Boga, koji su ponovno počeli vjerovati i moliti. To su najveći plodovi, ljudi koji su se nakon dvadeset, trideset ili četrdeset godina ovdje ispovjedili. Kad je riječ o nama župljanima, svi se sjećamo s kolikim smo žarom prihvatili molitvu i vjeru; bili smo spremni sve učiniti za Boga, Gospu i vidoce i bilo bi mi drago da ponovno budemo takvi jer kao župa možemo više učiniti. Taj dar koji smo od Boga primili velika je odgovornost jer preko njega Bog želi promijeniti cijeli svijet te, stoga, kao župa moramo svojim životom zahvaliti za ono što je Gospa ovdje dala.

Pripreмимо se molitvom i postom za tridesetu obljetnicu ukazanja Kraljice Mira i zahvalimo Bogu za sve što je dao našoj župi i preko nje cijelom svijetu.

Nepoznato u nama

Svatko od nas ima svojih unutarnjih nepoznanica, skrivenih tajnih mjesta u koja rijetko i sami zalazimo a drugima nikako ne dopuštamo pristup. Štoviše, često se bojimo da drugi ne otkriju ta naša tajna, nerijetko i ranjiva mjesta pa zato bježimo u prividnu sigurnost ili se skrivamo iza samouvjerenosti.

s. Dominika Anić

Jedan čovjek, politički angažiran, priča da je siguran samo onda kad nastupa i ima priliku govoriti pred drugima. Kad rabi oružje riječi, osjeća se jakim. Njegovi ponekad oštri govori daju mu osjećaj da se slušatelji plaše njegovih oštroumnih riječi. I on u tome uživa. Ali čim sjedne i primoran je slušati što govore drugi, hvata ga panika. Jer drugi bi mogli otkriti što se, zapravo, krije iza njegove samouvjerene maske. Kad se nađe u ulozi slušatelja, istog trenutka postaje nesiguran; plaši se da bi drugi mogli prepoznati kako se iza njegovih oštrih riječi skriva strah. Taj čovjek, očito, sam sebe ne poznaje dovoljno i zato se plaši da bi drugi u njemu mogli otkriti nešto što je njemu samome još uvijek skriveno. On osjeća da je uz to što je siguran govornik još više čovjek osjetljiv na kritiku. Ali bi to najradije prikrio. Ta druga, istina nepoznata ali stvarna slika, ne bi se smjela očitovati. Misli da to ne bi mogao izdržati.

Strah od nepoznatog

Svaki čovjek posjeduje određenu dozu straha pred nepoznatim, pogotovo kad je to nepoznato dio našega stvarnog, svagdanjeg života. S tom nepoznanicom o sebi mi živimo. Ponekad se neki od nas odvažaju pa posegnu za literaturom koja govori o tom tzv. nesvjesnom u nama. No tu svoju nesvjesnost radije ne bismo obrazlagali jer to bi moglo postati opasno; mogli bismo o sebi otkriti nešto što bi moglo proturječiti slici koju smo stvo-

rili sami o sebi ili koju drugi imaju o nama. Plašimo se da nova otkrića ne sruše zgradu našega dosadašnjeg života i dovedu u pitanje sve oko čega smo se s mukom trudili. No, prije ili poslije, najčešće u srednjoj životnoj dobi, dolazi do tih naglih preokreta, do tzv. krize koja nas uvlači u egzistencijalna pitanja o životu i njegovu smislu. Ako smo skloni „bjegovima“, imat ćemo dodatnih poteškoća da se susretnemo s onim od čega bježimo a što u sebi nosimo. U strahu nerijetko pokušavamo odustati od bavljenja samima sobom, opravdavajući se pritom „većim“ ciljevima – primjerice, biti na raspolaganju drugima, tu biti za njih. Ali dobro znamo da onaj tko nije u dosluhu sa samim sobom ne može na kvalitetan način tu biti ni za drugoga. Inače će se izgubiti, previše se razdati, doći u neku vrstu unutarnjeg kaosa u kojem se ne će moći snaći. Danas susrećemo mnogo ljudi koji su iznutra nekako „rascjepkani“, „rasuti“, ima ih svugdje osim kod sebe, kod svoje kuće. Oni su, jednostavno, izvanjšteni i u trajnom strahu od samih sebe, od onog nepoznatog u njima.

Pogledajmo ima li Isus kakav savjet za ovaj strah pred nepoznatim. U Matejevu evanđelju nailazimo na Isusovo obraćanje učenicima: „Ne bojte ih se dakle! Ta ništa nije skriveno što se ne će otkriti ni tajno što se ne će doznati. Što vam govorim u tami, recite na svjetlu; i što na uho čujete, propovijedajte na krovovima!“ (Mt 10,26-27). Isus hrabri svoje učenike da njegovu poruku pre-

Pod kontrolom pokušavamo držati svoj unutarnji svijet, sa stalnom bojazni da bi svojim ponašanjem, riječima ili osjetljivim reakcijama naš unutarnji kaos mogao izići na vidjelo. No, što to grčevitije skrivamo, branimo i kontroliramo, to više izmiče kontroli i počinje nas terorizirati.

Što nam je egzistencija lažnija, potrebnije je radikalnije obraćenje, a upravo to gotovo nesvjesno uvijek odgurujemo; izbjegavamo svaku korjenitiju promjenu. I čak pri tome možemo sebe uvjeravati kako smo stabilni, možemo čak mnogo raditi, biti okretniji ili nesebičniji od drugih, ali kuća našega postojanja ne počiva na sigurnom, na kamenu, kako Isus veli, nego smo temeljno promašili i temeljno smo nezadovoljni. Doista bi trebao novi početak!

nesu u novim okolnostima. Isus ove riječi govori s obzirom na situaciju u kojoj se nalaze učenici. Ali ove Isusove riječi mogu se odnositi i na naše svagdanje strahove. Strahove od nepoznatog u nama. Često se bojimo tišine i susreta sa samima sobom jer bi iz nas mogao provaliti vulkan koji smo zatrpali. I kako onda izići nakraj sa svom tom „užarenom lavom“? Jer mi svojim svakidašnjim aktivnostima i brigama za druge suzbijamo taj „vulkan“ u sebi. To je zahtjevan posao i iziskuje mnogo energije. Preko našega unutarnjeg kaosa često smo primorani stavljati „betonsku ploču“ da ga umirimo. Prevelik je rizik živjeti u trajnoj napetosti i strahu da bi nam moglo ponestati snage kojom pritišćemo tu betonsku ploču i svoj unutarnji svijet držimo primirenim. Kad se ipak dogodi neka nesmotrenost, umor ili razočaranje, pukne ta ploča koja je čuvala naš unutarnji svijet u pokornosti i mukotrpno stvarana zgrada našega života počne se urušavati, izgubimo kontrolu nad svojim životom.

Kako se suočiti s tim i kako početi iznova? Treba nam dodatna snaga i milost da ne odustanemo od novog početka, da ne odustanemo od sebe samih.

Slika za pokazivanje

Svatko od nas sklon je sliku svoga života prema vani pokazati u najljepšim bojama, onakvu kakva bi trebala druge oduševiti, ostaviti dojam sigurnih, zrelih i odgovornih ljudi. Oko te slike za vani, za pokazivanje, trudimo se obraditi je i lijepo uramiti. Ali unatoč tome ostaje trajni strah da se netko ipak ne usudi pogledati iza fasade i primijeti ono potisnuto i mračno koje smo s velikim duševnim naporima pospremili i sakrili. To neobrađeno u nama svako malo se javlja za riječ, želi na svjetlo. A mi se trudimo što duže odr-

žati tu sliku lijepom i ne dopuštamo da je bilo što iznutra pokvari.

Pod kontrolom pokušavamo držati svoj unutarnji svijet, sa stalnom bojazni da bi svojim ponašanjem, riječima ili osjetljivim reakcijama naš unutarnji kaos mogao izići na vidjelo. No, što to grčevitije skrivamo, branimo i kontroliramo to više izmiče kontroli i počinje nas terorizirati.

Doista nije jednostavno susresti se sa sobom i promijeniti se, jer možemo živjeti u velikoj laži; naši odnosi mogu biti lažni, naše zanimanje promašaj, naša religioznost trgovačka, naša duhovnost licemjerna. Uopće nije isključeno da živimo posve lažnu egzistenciju i da nam tako prođe čitav život. Utoliko je unutarnji zahtjev za promjenom ne samo težak, nego najčešće i neostvariv. Utoliko nam pozivi koji dolaze od Božje riječi ili od ljudi mogu biti nesnosan teret. Što nam je egzistencija lažnija, potrebnije je radikalnije obraćenje, a upravo to gotovo nesvjesno uvijek odgurujemo; izbjegavamo svaku korjenitiju promjenu. I čak pri tome možemo sebe uvjeravati kako smo stabilni, možemo čak mnogo raditi, biti okretniji ili nesebičniji od drugih, ali kuća našega postojanja ne počiva na sigurnom, na kamenu, kako Isus veli, nego smo temeljno promašili i temeljno smo nezadovoljni. Doista bi trebao novi početak!

Isus nam jasno kaže da će sve što je u nama skriveno biti otkriveno. Ne vrijedi ništa bitno skrivati niti ičim prekrivati. Pred Bogom ne možemo ništa sakriti. A ni pred sobom ni pred drugima. Jedno vrijeme možda i možemo, ali ne i zauvijek. No, Bog nas ne samo poznaje, nego nas prihvaća i ljubi i čemu onda toliki bjegovi i strahovi? Što nas priječi da svoje dane živimo iskreno i s povjerenjem u Njegovu pomoć i blizinu? Živimo bez lažnih slika, bez lažne egzistencije.

Međugorje je svojevrsna intenzivna skrb za današnje čovječanstvo

Fra Franjo Dušaj član je Franjevačke provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri sa sjedištem u Zadru, trenutačno poglavar Misije Pohođenja BDM u Crnoj Gori. U Međugorju ga se može često vidjeti, ponajčešće s hodočasničkom skupinom. Redovito sudjeluje i na međunarodnim seminarima za svećenike, što je učinio i početkom prošloga srpnja, kad smo s njim razgovarali za naš list.

Razgovarao Krešo Šego

Fra Franjo, što Vas tako često dovodi u Međugorje?

Meni je doći u Međugorje u biti doći doma! S ovim mjestom i u ovom mjestu sam, tako reći, odrastao. U Međugorje sam došao pet-šest mjeseci nakon ukazanja, kad sam bio tek malo veći dječak. S ponosom ističem da sam uvijek dolazio, a i danas dolazim, u mnoštvu i s mnoštvom jer tako uživam u Gospodinu. Gospodina dijelim s drugima, upravo kako se on dijeli na oltaru, gdje biva kruh za druge. U tome vidim smisao dolaska u Međugorje.

Član ste Zadarske franjevačke provincije. Gdje ste rođeni?

Rođen sam u Crnoj Gori, u katoličkom albanskom mjestu Arzan. Odrastao sam u katoličkom ozračju, u slobodi, miru, pravdom i radosti. Od roditelja sam već u ranom djetinjstvu naučio davati, darivati, a poslije, na franjevačkom putu, učitelji su mi bili veliki hrvatski franjevci čiji proces beatifikacije je u tijeku. Nakon godina izbjivanja, već dvadeset dvije godine sam župnik u svom rodnom mjestu i poglavar Misije Pohođenja BDM, kojoj pripada pet župa.

Vaš kraj poznat je po jedinstvenom duhovnom centru. O čemu je riječ?

Riječ je o centru jedinstvenu u zemljama koje okružuju Crnu Goru. Franjevci su na-

kon sedam stotina godina u toj zemlji udomačili Gospodina, koji je Put, Istina i Život. Premda je riječ o zemlji sa sedamdeset posto pravoslavnog stanovništva, franjevci su dio duha te zemlje. Uz to što sam vodio izgradnju centra, ja sam i župnik ali i voditelj brojnih hodočašća u Međugorje i to sa svih strana svijeta. Hodočasnicima pokušavam prenijeti Gospinu poruku i reći im da ima smisla doći u Međugorje.

Vratimo se centru, o čemu je riječ?

Centar, koji je sagrađen na 14.000 četvornih metara darovane zemlje, sastoji se od sedam objekata, a nalazi se u srcu, u središtu naše franjevačke misije. Oko centra nalazi se oko sedamsto domova i rekao bih da je to srce u srcu, centar u centru, smisao u smislu. Imamo oko šest tisuća četvornih metara korisnog prostora, a ideja vodilja u izgradnji bila nam je pratiti ljudski život od začeca do smrti. Znači, radimo sa zaručnicima, da se pripreme za sakrament braka, s majkama u blaženom stanju – težimo da dijete u majčinoj utrobi bude radosno i zdravo; k tomu, radimo s djecom vrtičkoga uzrasta, sa svestranim pristupom djetetu odgajamo ih da odrastaju dostojanstveno jer je Bog svakom čovjeku dao dostojanstvo. Tu se dijete otvara životu i za život, postaje samostalno. Radeći s djecom

uočili smo da nam nedostaje drugi dio pluća, terapeutsko-medicinski dio, koji uz pedagoški proces daje jedinstven pristup. Tako smo počeli s ergoterapijom, što znači da dijete pamti i kroz igru vidi i doživljava; može opipati, okusiti, vidjeti i čuti i pokrenuti se. Ta grana medicine jako je raširena u velikim razvijenim zemljama i daje dobre rezultate. Ona pomaže djetetu ne samo da se uključi u društvo nego i da ima značajnu ulogu u tom društvu. Želimo, dakle, da hendikepirana djeca, to jest djeca s posebnim potrebama, budu prihvaćena u društvu, a ne odbačena što, nažalost, nije rijedak slučaj.

Po tom svom radu postali smo poznati u cijelom crnogorskom društvu, a djecu nam dovode iz najudaljenijih krajeva zemlje pa je i franjevačka karizma i po tome poznata u svim porama društva. Kroz taj naš rad – pedagoški, medicinski, psihološki, terapeutski – vidimo koliko je Crkva potrebna današnjem društvu.

O koliko se djece brinete u vašem centru?

Dnevno imamo oko stotinu djece – što u vrtiću, što u predškolskom odjelu, što na terapeutskoj skrbi. Ovih dana, moram se pohvaliti, otvaramo najsuvremeniju fizioterapiju, koja je još uvijek dostupna samo malom bro-

ju ljudi i koja će nam omogućiti još bolje rezultate. Napominjem da nam ljudi s djecom dolaze i iz preko stotinu kilometara udaljenih mjesta.

Tko vodi te zahtjevne poslove?

Vodimo mi franjevci s timovima psihologa, liječnika, pedagoga, fizioterapeuta i ergoterapeuta, a uključujemo psihološki, pedagoški i fizioterapeutski rad, rad s pijeskom, rad s kamenjem, šumsku terapiju, terapiju vodom, terapiju tijela, terapiju plesom, terapiju glazbom i logoterapiju. Sve u svemu, i po radu i po uspjesima to je jedno malo čudo.

Sve to iziskuje i velika financijska sredstva i stručno osoblje. Tko vam pomaže?

Svih deset godina kako na tome radimo uvijek sam se čudio kako ljudi malodušno gledaju na svoje mogućnosti. Ja sam franjevac, a franjevci su poznati upravo po karizmi pomaganja i ne vidim razlog zašto današnji čovjek gubi optimizam a uza se ima Boga. Premda živim u siromašnoj zemlji, hvala Bogu nikad nismo imali problema s materijalnim mogućnostima jer odgajamo ljude spremne pomoći, spremne žrtvovati se. Drugo, nismo zatvoreni u župnom uredu nego smo među ljudima, u svijetu, i Bog nam daje preko ljudi. Najprije smo investira-

li u zgrade, a sada ulažemo u ljude, u stručnjake, a to znači u budućnost. U svezi s tim, pitaju me kako stojimo s duhovnim zvanjima, a ja odgovaram da mi ulažemo u čovjeka, u odgoj dobrih kršćana. Ako imamo dobre ljude i kršćane, imat ćemo i zvanja, imat ćemo budućnost.

Kako vas je prihvatila sredina u kojoj sve to činite?

Statistika kaže da na terapiji imamo 54 posto pravoslavne i 27 posto muslimanske djece, a ostalo su, dakle ni dvadeset posto, katolička djeca. Ljudi su nas prihvatili zbog naših vrijednosti, a one su prije svega povezane s našom religioznošću. Mi ističemo franjevaštvo, crkvenost, humanizam, načelo solidarnosti, dostojanstvo ljudske osobe i dostojanstvo života – branimo život, i zato nas ljudi vole. Slikovito govoreći, franjevac u Crnoj Gori je papa u Rimu, a franjevka u toj zemlji prva je dama, i zato nam ljudi dolaze, bez obzira na vjersku pripadnost.

Koliko katolika ima u Misiji Pohođenja Blažene Djevice Marije?

U pet župa ima nas oko deset tisuća duša, a oko 97 posto vjernika redovito nedjeljom ide na Misu. Mi ne znamo za one koji mrze ili ogovaraju Crkvu, njih među našim vjernicima nema. Jedno vrijeme imali smo pro-

blema s psovkom ali, Bogu hvala, psovka je iskorijenjena, a u tome nam je Međugorje pomoglo kao penicilin. Već dvadeset osam godina dovodim hodočasnike iz Crne Gore i u našoj misiji nema obitelji koja nije bila u Međugorju.

Gdje Vas je zatekla vijest o ukazanjima Kraljice Mira?

Te sam se godine vratio s odsluženja vojnoga roka i moje su me starješine poslale na studij teologije u Split. A kako je taj grad blizu Međugorja, odmah sam saznao za događaje i s kolegama sam iz znatiželje došao. Bilo mi je pomalo smiješno – to da se Gospa danas ukazuje u Hercegovini, u nekom zabitom mjestu – i, naravno, sve smo držali za „babine priče“. No, kad smo došli, klečali smo kao i sav ostali svijet koji smo zatekli. I dan danas mislim da je Međugorje tada bilo ona izvorna slika prve Crkve i vjerodostojnosti: klečati i moliti, a ne mudrovati! Slika Međugorja od toga dana za mene je Crkva koja moli, čovjek koji kleči i moli i prima Božju milost. Dakle, nismo vidjeli nikakve znakove na nebu, ni Gospu, ali smo vidjeli narod koji kleči i moli s krunicom u ruci i to je naj-snažnija slika Međugorja.

Kratko rečeno, eto što se događa tih trideset godina: vječnost Božja ostaje, mi ljudi pomalo starimo i odlazimo, pomalo se izobličujemo kao ovo vrijeme i ovaj svijet, a Međugorje raste i spaja se s Nebom. I činjenica je da je Međugorje postalo ljudskom silom neuništivo.

Nastavili ste dolaziti?

Kao student i nisam imao baš mnogo mogućnosti, no već kao đakon s našim velikim fra Maksom Vlašićem dovodio sam hodočasničke skupine s hrvatskih otoka. K tomu, pratio sam hodočasničke skupine našega albanskog katoličkog življa iz Amerike i Australije. U Americi živi 72 posto katolika iz Crne Gore i razumljivo je da su upravo iz te zemlje brojni hodočasnici kojima je potrebna pratnja svećenika. Ne bih rekao da sam nešto veliko radio za Međugorje, ali ono što sam u njemu doživio htio sam podijeliti s ljudima i otuda moja tolika zauzetost s hodočasnicima. Ljudi svjedoče da u Međugorju doživljavaju ozdravljenje, ponajprije duševno ozdravljenje, i nije čudo što se usred New Yorka, ili u Hollywoodu, gdje imam svoju rodbinu, može čuti riječ oduševljenja za nj.

Prošle je godine Sveta Stolica osnovala međunarodnu komisiju za Međugorje. Imate li osobno dvojbi glede priznanja odnosno nepriznanja ukazanja?

Oko toga uopće nemam dvojbi. Naravno, najprije treba vjerovati pa prihvatiti sve ovo; Boga ne mogu matematički dešifrirati, u Boga trebam vjerovati. Tako je i s ukazanjima. Nas Gospodin sprema, sprema nas da budemo vjernici. Zašto je Isus rekao Petru tri puta, *Petre, ljubiš li me?* Kad je treći put progovorio, Petar je zaplakao. Tako je i s Međugorjem... Nedavno sam u Albaniji pratio kardinala Joachima Meisnera koji je, između ostaloga, kazao da Međugorje ima budućnost, da je to duhovnost koja dolazi – Međugorje tek dolazi – ono je u rađanju. A meni je rekao, pozdravi Međugorje i moli za mene u Međugorju.

Govori se o nemjerljivim darovima ukazanja u Međugorju. Koje ste darove Vi primili?

Primio sam ih dosta i kad bih vam sve pričao, dosadio bih. Ističem ovom prigodom darove koje sam primio dok sam bio teško bolestan. Mršavio sam naglo, slikovito rečeno sušio sam se kao bakalar a liječnici nisu znali što je. Dakle, umirem a ne mogu umrijeti; jedem po sedam-osam puta dnevno, a svaki dan gubim po dva kilograma... Liječnik mi kaže da sam psihički obolio, a mene boli stomak, glava, oči i nemam snage u nogama. Na koncu je dijagnoza bila: rak u kralježnici te da imam tek nekoliko dana života. Moja me majka učila da stvaram dobro, zdravo društvo, što sam i činio. I osoba iz toga dobrog društva u bolnicu mi je donijela sliku Gospe iz Tihaljine, koju mnogi prihvaćaju za Gospu Međugorsku. Pogled oči u oči s Gospom u meni je u tim najtežim danima mogao života stvarao silnu snagu i ništa mi više nije značila bolest, bolnica u Njemačkoj i doktor Sami; Gospa mi je dala snagu misliti kako, Bogu hvala, s njom idem u vječni život. Plakao sam od radosti što ću poći s njom, a za zdravlje uopće nisam molio. I to je za mene Međugorje.

Gospine poruke?

Gospine poruke i Međugorje jedna su svojevrsna klinika, takoreći intenzivna skrb za današnje čovječanstvo. Ovdje, na djeliću raja, čovjek ozdravlja i postaje spreman za život. To je Međugorje meni kao vjerniku, kao svećeniku i kao župniku.

Imate li literature o Međugorju na albanskom jeziku?

Do sada neznatno. Naime, htio sam najprije dovesti vjernike, da upoznaju Međugorje, a sad smo već u prilici ponešto i čitati. Prevedene su poruke Kraljice Mira i nadam se da će uskoro biti objavljene.

Vidimo da je među vašim vjernicima Albancima poznato i prihvaćeno, kažete nam koliko je Međugorje poznato u Albaniji?

Albanija se posljednjih dvadeset godina otvorila i, Bogu hvala, u toj nekoć jedinoj službeno proglašenoj ateističkoj državi vjera raste. Tako postaje poznato i prihvaćeno i Međugorje. Ukratko, to je zemlja habita i nemam bojazni za tu zemlju.

Dugo godina dolazite u Međugorje, pratite hodočasničke skupine. Što ljude i s najudaljenijih krajeva zemlje motivira doći?

Osnovno je, ljudi su čuli za ukazanja ovdje. Čim čuju, odlučuju se doći. To je kao onaj susret Marije i Elizabete, Elizabeta je čula Marijin glas i zaigralo joj je dijete u utrobi! Ljudi se u Međugorju, jednostavno, osjećaju dobro.

Živate u pravoslavnom okruženju. Dolaze li i pravoslavni vjernici u Međugorje?

Naravno. Primjerice, prije dvije godine doveo sam skupinu liječnika, odgojiteljica, psihijata, profesora... Kad sam ih na povratku pitao što im je bio najveći doživljaj, odgovorili su da je to bilo klanjanje. Iznenađio sam se jer su prvi put u životu mogli sudjelovati u klanjanju. Klečanje i gledanje u *ono bijelo* na oltaru – nisu ni znali da je to Isus u Presvetom Oltarskom Sakramentu – to im je u Međugorju bilo najsnažnije. Svjedoče da su im za vrijeme klanjanja tekle suze, a oni nisu shvaćali zašto teku; i što su više gledali, više im je suza teklo. I, rekli su, dok su suze tekle, duša je ozdravljala, *a nisam ni znala da imam bolesnu dušu.*

Župljane ove župe doživjeli ste već prvih mjeseci ukazanja. Vaši dojmovi?

Moje je iskustvo jako lijepo i stalno blagoslivljaj taj dobar svijet s kojim se osjećam kao domaći sin. Možda netko prigovara za tolike kuće, hotele, pansione, prodavaonice, no kako drukčije dočekati i nahraniti toliki svijet koji danomice dolazi? Nema osobe – žene, muškarca, djevojke ili mladića iz župe, a puno ih poznajem, za koju bih mogao reći makar i jednu lošu riječ. Meni su u Međugorju sva vrata otvorena. I još nešto, toliko godina dovođim hodočasnike kako rekoh iz cijeloga svijeta i još nisam doživio da mi se netko od njih potužio na nešto ili nekoga. Ljudi su od početka Gospu primili srcem i do dan danas imaju srca, na čemu sam beskrajno zahvalan.

Bože, Stvoritelju

Bože, Stvoritelju, hvala Ti što si stvorio mene i sve druge ljude. Danas se ponovno snagom Tvojega Duha odlučujem za Tebe i za svako Tvoje stvorenje. Dođi, Gospodine, i zauzmi prvo mjesto u mojemu životu i mijenjaj me da rastem po Tvojim milosti do punine za koju si me stvorio.

U ime Tvoga Sina Isusa, koji je obećao Duha Svetoga, s Marijom Te molim oslobodi me moje oholosti da uvijek i svagdje prepoznajem i prihvaćam Tvoj plan koji imaš sa mnom. Oprosti mi što sam toliko puta odbio Tvoju ponudu i učini me sposobnim da prihvatim put istine i spasenja.

Marijo, pomози mi da budem ponizan i poslušan Božjoj volji, kao što si Ti bila.

Tako neka bude. Amen!

fra Slavko Barbarić

Iz Poslanice Magnežanima svetoga Ignacija Antiohijskoga, biskupa i mučenika

Ne budimo neosjetljivi na Kristovu dobrotu. Kad bi on postupao kako mi postupamo, ne bi nas više bilo. Zbog toga, kad smo već postali njegovi učenici, naučimo se živjeti kako traži kršćanstvo. Tko se drugim imenom naziva osim ovoga, taj nije Božji. Odbacite, dakle, slabi kvasac, zastarjeli i kiseli, i promijenite se u novi kvasac koji je Isus Krist. Neka vam on bude sol života, da se tko među vama ne pokvari, jer će vas suditi po mirisu. Bezumno je govoriti o Isusu Kristu, a živjeti po židovskom zakonu. Nije, naime, kršćanstvo prešlo u židovstvo, nego židovstvo u kršćanstvo, u kojem se skupljaju svi koji vjeruju u Boga.

To vam govorim, mili moji, ne zato što sam doznao da su neki od vas takvi, već kao najmanji od vas hoću da se čuvate, da ne upadnete u zamku isprazna nauka. Naprotiv, budite uvjereni u rođenje, u muku i u uskrsnuće koje se zbilo za vladanja Poncija Pilata. To je istinito i sigurno izvršio Isus Krist, naša nada. Neka se nikome od nas ne dogodi da se odvrati od te nade.

O da mi je u svemu biti zadovoljan s vama, ako sam toga dostojan! Ako sam, naime, i okovan, ne mogu se usporediti ni s jednim od vas koji ste slobodni. Znam da se ne podajete oholosti. Imate, naime, u sebi Isusa Krista. I k tomu, kad vas hvalim, znam da ste zbog toga zbunjeni, kao što je i pisano: *Pravednik je tužitelj samoga sebe.*

Nastojte se dakle učvrstiti u nauku Gospodina i apostola, da u svemu što činite *napređujete* tijelom i duhom, vjerom i ljubavlju, u Sinu i Ocu i Duhu, u onome što je početak i svršetak, s tako vrijednim svojim biskupom i dragocjenim duhovnim vijencem svoga prezbiterija i svetih đakona. Pokoravajte se biskupu i jedni drugima kao što je Isus Krist u tijelu bio pokoran Ocu, a apostoli Kristu, i Ocu, i Duhu, da bude u svemu tjelesno i duhovno jedinstvo.

Znajući da ste puni Boga, kratko sam vas obodrio. Sjećajte me se u svojim molitvama da nađem Boga, kao i Crkva u Siriji, koje sam ja nedostojan član. Potrebna mi je, naime, vaša u Bogu ujedinjena molitva i ljubav da Crkva u Siriji bude po vašoj Crkvi dostojna primiti božansku rosu.

Pozdravljaju vas Efežani ovdje iz Smirne, odakle vam pišem. Oni su ovdje uz mene, kao i vi, na slavu Božju. U svemu su me okrijepili, zajedno s Polikarpom, biskupom Smirne. Pozdravljaju vas i ostale Crkve na čast Isusa Krista. Stojte dobro u slozi Božjoj, posjedujući nedjeljiv duh koji je Isus Krist.

Gospa od Montserrata

(Španjolska)

Zanimljiva povijest Montserrata započela je 880. godine kad je nekolicina malenih pastira vidjela snažno svjetlo koje se s neba spuštalo na to mjesto. Dok se svjetlo spuštalo djeca su čula anđeoski pjev koji je njihova srca ispunio neizmjernom radošću. Dirnuti onim što se dogodilo, otrčala su kući i sve ispričala svojim roditeljima. Razumljivo, roditelji su posumnjali, ali su znali da su njihova djeca poštena te da ne lažu i spremno s njima pođoše do mjesta na kojem su imala viđenje.

Priredio fra Karlo Lovrić

Španjolska je suverena europska država s parlamentarnom monarhijom. Od god. 1986. članica je Europske unije. Na jugozapadu je Europe, zauzima veći dio Pirinejskog poluotoka. Graniči na sjeveru s Francuskom i Andorom, s Portugalom na zapadu te s britanskom kolonijom Gibraltar na jugu. Sjevernoafrički teritoriji pod španjolskom upravom graniče s Marokom. Ukupna dužina španjolske kopnene granice iznosi 1918 km.

Glavni grad Madrid, smješten u središtu Pirinejskog poluotoka, ima 3.155.359 stanovnika. Veći gradovi su Barcelona, Valencia, Sevilla, Zaragoza i Malaga.

Prema popisu stanovništva iz 2008., Španjolska ima 46.157.822 stanovnika, prosječna gustoća naseljenosti je 91,2 stanovnik/km²; 73 posto je Španjolaca, 16,5 posto Katalonaca, 8 posto Galjega (Galicija) te Baska 2,3 posto.

Riječ je o jednoj od najizrazitijih katoličkih zemalja: 97 posto stanovništva je katoličke vjere, 0,4 posto su protestanti te 2,6 posto ostali. Službeni jezik je španjolski ili kastiljski.

Zemlja je podijeljena na pokrajine, a jedna od tih je i autonomna pokrajina Katalonija smještena na sjeveru Pirinejskoga poluotoka s oko 7 milijuna stanovnika. Katalonija graniči s Francuskom i Andorom na sjeveru a na istoku je zapljuskuje Sredozemno more; na jugu graniči s Valencijom te na zapadu s Aragonijom. Obala Katalonije duga je oko 580 km, a glavni grad je Barcelona s oko 1.400.000 stanovnika.

Katalonija je zaštićena Ustavom Španjolske koji joj priznaje i jamči pravo na autonomiju. U vrijeme Frankova režima katalonski jezik i sve što je povezano s njim bilo je zabranjeno, kao što je bio slučaj s hrvatskim jezikom u Jugoslaviji. Službeni jezici su katalonski, španjolski i aranski.

Sveta Marija ima svoga priora

Benediktinski samostan sv. Marije Montserrat (na katalonskom: Monestir de Montserrat) nalazi se na 720 m nadmorske visine na brdu Montserratu u Kataloniji. Točan nadnevak osnutka samostana nije utvrđen,

ali se zna da je oko god. 1011. jedan redovnik iz samostana sv. Marije iz Ripolla stigao na brdo Montserrat upravljati samostanom svete Cecilije. U tom ga samostanu nisu prihvatili pa opat Oliba iz Ripolla odlučio (1025.) osnovati samostan svete Marije Montserrat

na mjestu gdje je nekoć postojao samostan s istim imenom. Od god. 1082. taj samostan ima svoga priora i neovisan je o samostanu iz Ripolla. Samostan sv. Marije ubrzo se pretvorio u svetište i postao jednim od značajnijih među postojećim na onom brdu zahvaljujući Gospinoj slici koja je čašćena od 880. godine.

Na kraju 12. st. regent je poticao crkvenu vlast da poveća broj redovnika u zajednici na 12 eda bi svetište postalo opatijom.

U vrijeme zapadnog raskola u Crkvi uprava samostana ostala je vjerna papi Urbanu VI., a redovnici u Ripollu oslonili su se na Benedikta XIII. (protupapu). Papa Eugen IV. oslobodio je Montserrat svake ovisnosti od Ripolla bulom od 11. ožujka 1431. godine.

Godine 1493. opatija je ponovno izgubila autonomiju kad je kralj Ferdinand Katolički na samostan poslao 14 redovnika iz grada Valladolida pa je Montserrat bio ovisan o katalonskom gradu. U idućim stoljećima u vođenju samostana izmjenjivali su se Katalonci i Kastiljci, a god. 1493. redovnik iz samostana, Bernat de Boil, pratio je Kristofora Kolumba na jednom od njegovih putovanja u Ameriku.

Dječja škola pjevanja

God. 1811. i 1812. samostan Montserrat zapalile su i opljačkale Napoleoneve trupe, a 1835. redovnici su ga morali napustiti radi jedne vrste dražbe da bi se podijelilo neobrađeno zemljište koje je bilo vlasništvo Crkve.

No, nakon devet godina redovnici su se vratili i obnovili teško oštećene zgrade.

Trenutačno u zajednici živi stotinjak redovnika, a u samostanu žive i dječaci koji pohađaju školu pjevanja, zvanu *Escolania de Montserrat*. Škola te vrste najstarija je u Europi, a početci joj sežu u 13. stoljeće.

Samostansko blagovanište (refektorij) je iz XVII. st. U središnjem dijelu nalazi se mozaik koji prikazuje Krista, a na suprotnoj strani se može vidjeti triptih s prizorima iz života sv. Benedikta.

U samostanu se nalazi i muzej s tri zbirke: pretpovijesna zbirka, zbirka Biblijskog istoka i, napokon, pinakoteka s djelima nastalim od 1500. g. do današnjih dana.

Bazilika u Montserratu dovršena je u XIX. st. i ima samo jednu lađu, oko koje su smještene kapelice. Lađu drže središnji stupovi s rezbarijama iz drveta umjetnika Josipa Llilimona. Raspelo od slonove kosti na središnjem oltaru, pristiglo iz Italije, pripisuje se mladom Michelangelu.

Upravo iznad središnjeg oltara smješten je Gospin kip *Moreneta de Montserrat*.

La Moreneta

Legenda kaže da su prvi Gospin kip (na katalonskom: La Mare de Deu Montserrat) 880. godine u pećini našla neka djeca koja su čuvala stado, što se dogodilo nakon što su vidjela svjetlo na brdu. Saznavši za događaj, mjesni biskup zatražio je da mu se kip dostavi u Manresu. No, kip je odjednom postao odveć težak i nije ga bilo moguće prenijeti, što je biskup protumačio kao Gospinu želju da ostane na mjestu gdje je kip nađen i uskoro je naredio gradnju svetišta.

Sadašnji drveni Gospin kip romanskog je stila i potječe iz 12. st. Visok je 95 cm i prikazuje Gospu s Djetetom Isusom. U desnoj ruci Gospa drži kuglu koja simbolizira svemir, a Isus desnom rukom blagoslivlja a u lijevoj drži borov češer. S izuzetkom lica i ruku, slika je oslikana zlatnom bojom, a Gospino je lice prikazano u tamnoj boji zbog čega ju je narod nazvao Moreneta.

Na 11. rujna 1881., kad Katalonci slave svoj nacionalni blagdan, papa Lav XIII. proglasio je Gospu iz Montserrata zaštitnicom Katalonije.

Viđenja su Božji znak

Zanimljiva povijest Montserrata započela je 880. kad je nekolicina malih pastira vidjela snažno svjetlo koje se s neba spuštalo na to mjesto. U istom trenutku djeca su čula anđeoski pjev koji je njihova srca ispunio neizmjernom radošću. Dirnuta onim što se dogodilo, djeca su otrčala kući i sve ispričala svojim roditeljima. Razumljivo, roditelji su posumnjali, ali su znali da su njihova djeca poštena te da ne lažu i pođoše s njima do mjesta na kojem su imala viđenje. Roditelji su također bili svjedoci te su zaključili da su viđenja Božji znak. I mjesni župnik bio je na tom mjestu te posvjedočio isto što su posvjedočila djeca i njihovi roditelji. Ukazanja su se dogodila na istom mjestu, u istoj pećini na brdu Montserratu. Kad su redovnici pretražili pećinu našli su Gospin kip. Od toga časa pećina je za pobožne vjernike postala svetištem.

Danas je mjesto ukazanja označeno kao Sveta špilja na brdu. Špilja je proglašena svetim mjestom, a hodočasnici ne dolaze samo iz Katalonije nego iz cijeloga svijeta pa Montserrat godišnje pohodi i do dva milijuna hodočasnika.

Obraćanje sv. Ignacija Lojolskog u ožujku 1522. dogodilo se upravo na tom mjestu, nakon čega je svoj mač ostavio u podnožju Gospe od Montserrata.

„Što Montserrat kaže ...“

Godine 1936. Španjolskom hara građanski rat, a samostan Montserrat po kratkom je

postupku pretvoren u vojnu bolnicu za katalonske vojnike. Nakon tri godine rat je završio, a general Franko bio je pobjednik te odmah zabranio svaku regionalnu autonomiju. Zabranjen je katalonski jezik i svaki oblik katalonske kulture. No, samostan ne poštuje te zabrane i već četrdesetih godina svećenici počinju propovijedati na katalonskom. Pedesetih opet počinju izlaziti novine i knjige na katalonskom jeziku, uglavnom vjerskog ili povijesnog sadržaja. Budući da povijesni spisi podliježu cenzuri a religiozni ne, kulturni časopis „Serra d'Or“ bez oklijevanja je deklariran kao vjerski.

Tih godina samostan politički progonjenima daje utočište i traži katalonsku samostalnost; u samostanu se susreću intelektualci, umjetnici i disidenti. Od 1975. Katalonija uživa najvišu moguću autonomiju, a samostan Montserrat do danas je sačuvalao svoje vjersko, političko i kulturno značenje. I danas se opata pita za stav o socijalnim i političkim pitanjima. Maksimalna samostana je znakovita: „Što Montserrat kaže, uzima se na znanje“.

Ako se odlučite hodočastiti u Montserrat, onda ćete zasigurno otići i u Compostellu do sv. Jakova, možda i pješice, a onda i do Saragozze, do Gospe od Pilara. Budući da je i Fatima na Pirinejskom poluotoku, hodočašće će biti ispunjeno.

Glas puka

Kolovoz je mjesec kad katolici na poseban način govore o svojoj Nebeskoj Kraljici. Jesu to i svibanj, i lipanj, i različiti blagdani, ali Uznesenje Blažene Djevice Marije na nebo nešto je posebno. Desetci tisuća hrle u Gospina svetišta i tamo obnavljaju svoj život i svoju vjeru.

Miljenko Stojić

Tih se dana šaputalo ispod glasa: „Pobili su pratre na Brigu“. Bilo je i drugih ubijenih, ali ubojstvo franjevac posebno je odjeknulo. Oni su se molili Bogu, širili uljudbu, učili puk čitati i pisati, obrađivati svoja polja, voljeti svoju domovinu. Kako da onda oko ne zasuzi kad im netko napravi nešto zlo?

Mnogo godina poslije opet se šaputalo ispod glasa. Ukazala se Kraljica Mira u ovim našim krajevima. Sva je prilika da djeca vidioci ne lažu. Komunistička je vlast živčana, što bi mogao biti dobar znak. Kad su se počeli miješati u događanja, bio je to još veći znak. Bog je zacijelo na djelu i treba ga slijediti.

Puk je bio nestrpljiv vidjeti što se dogodilo s franjevcima. Iskoristio je prvu priliku u ožujku 1945. i odvalio kamen s njihova groba, groba gdje su ih ubili metkom u zatiljak i zatim zapalili. Prepoznavali su ih po obući, knjizi u ruci, nekom posebnom predmetu. Plakali su i molili Boga za njihovu dušu. Domaća se milicija osjećala nemoćnom pa su pozvali u pomoć vojsku iz Mostara.

Na brdu gdje su se skupljali vidioci počeo se skupljati i puk. Najprije na stotine, a onda na tisuće. Molili su, pjevali, pitali Gospu kad će svanuti sloboda i tisuće drugih stvari. Domaća milicija opet je bila u poteškoćama. I priteklo su im u pomoć posebne snage. Sa psima, oružjem, palicama. Činilo im se da su jači.

Danas na Široki Brijeg dolaze mnogi iz hrvatskih zemalja s obje strane granice i iz inozemstva. Na usnama im je obvezno riječ: mučenici. Pale svijeće na njihovu stratištu i na njihovim grobovima, mole se za njihov zagovor, zahvaljuju im na primljenim milostima, ispunjavaju se ljudskom i kršćanskom snagom.

Župa Međugorje u kojoj je progovorila naša majka Marija već na početku postala je poznata svemu svijetu. Kako tada, tako i danas. Milijuni su prošli i neprestano se vraćaju stazama Kraljice Mira. Osjećaju da se tu događa nešto posebno, povijest koja te oslobađa i nosi naprijed. Izmiruju se sa samima sobom, drugima i Bogom. Nešto čudesno lebdi u zraku i traži da mu se prepustiš.

Komunizma je, pak, u međuvremenu nestalo. Ljudi samo još pamte njegove udarce i njegovu mržnju. Sve je okrenulo naopačke. Volio je izraze „drugarice i drugovi“ teslične, neprestano pozdravljajući sa „Smrt fašizmu“. Govorio je o bratstvu i jedinstvu, ali je razvijao tamnički sustav

i tlačio sve oko sebe. Kosti svojih žrtava skrivao je po jamama, ispod cesta, dječjih igrališta, tvornica... Navješćivao je da će vječno trajati, a ljudi su jedva čekali da ga skinu s vrata. I kad dođe vrijeme sruši se kao kula od karata. Zasnijetli tada jedan lik, lik Djevice u plavom.

Kolovoz je mjesec kad katolici na poseban način govore o svojoj Nebeskoj Kraljici. Jesu to i svibanj, i lipanj, i različiti blagdani, ali Uznesenje Blažene Djevice Marije na nebo nešto je posebno. Desetci tisuća hrle u Gospina svetišta i tamo obnavljaju svoj život i svoju vjeru. Puk tada progovara na poseban način. Skuplja se oko obiteljskih ognjišta i onda svi zajedno odlaze na devetnice i doživljavaju se kao zajednica. Čute da se može imati sve, ali ako nemaš Boga u sebi, ništa nemaš. Odavno je postalo sramota ako tih dana nisi sa svojim. Tako je diljem hrvatskih zemalja, pa i u inozemnim kamo ih je život otjerao. Blješti vjera, blješti zdravlje puka.

Široki Brijeg kao svjetionik obasjava hrvatski puk. Njegova Kraljica u plavom i kamena ljepotica crkva zaštitni su znakovi ustrajnosti i ponosa. Onih spomenutih ratnih godina sve je bilo protiv toga. Malom Gospinu kipu koji je bio u crkvi odbili su šake, onaj veliki je ostao čitav jer ga nisu zamijetili u crkvenom spremištu. Na crkvu su pucali topničkim oruđem 296 puta, unutra uvodili konje i na razne se druge načine nedolično ponašali. Gospu u plavom nisu mogli protjerati. Čak su neki od njih svjedočili da su je vidjeli tih dana pa su brže-bolje mijenjali svoj način života.

U župu Međugorje u kolovozu posebno dolaze mladi. Bude ih do 50.000. Kroz tjedan se mole, pjevaju, ispovijedaju. Nema droge, nema alkohola, razvratnog ponašanja. A nas uvjeravaju da se bez toga ne može, da je to tek pravi „party“. I da im ne bi pokvarili posao, nastoje ih prešutjeti. Ni brojke im ništa ne znače. Jača im je ona tisuća koja se naziva „paradom ponosa“.

Zaista sve pada i sve prolazi što nije građeno s Bogom po uzoru Kraljice Mira, raznih svetaca i nebrojenih koji su živjeli sveto i dobro. Na nama je hoćemo li im se pridružiti ili ne.

Snimio fra Miljenko Stojić

Glasnik MIRA

O međugorskim događajima te odjecima u svijetu i u Crkvi čitajte u Glasniku mira, mjesečniku Informativnog centra MIR Međugorje.

Surađujte u Glasniku mira. Podijelite svoje dojmove i iskustva.

Uredništvo:
Glasnik mira, Gospin trg 1,
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 653 327
Faks: 00 387 36 651 300
E-mail: kreso.sego@medjugorje.hr

Preporučite drugima Glasnik mira.
Darujte im godišnju pretplatu.
Pretplatite se na Glasnik mira.

Služba pretplate:
Tel.: 00 387 36 653 342
E-mail: lidija_paris@medjugorje.hr

RADIO POSTAJA
mira
MEĐUGORJE
Jajce 87,8 Mhz
Mostar 100 Mhz
Banja Luka 107,8 Mhz
Hercegovina 101,5 Mhz
Lašvanska dolina 100 Mhz
Split, Južna Hrvatska 101,5 Mhz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz
Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz
Sjeverozapadna Bosna, Jajce 106,7 Mhz
Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz
Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz
Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz

Sateliti:
Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6
Sjeverna i Južna Amerika – AMERICOM 4
Australija i Novi Zeland – OPTUS D2

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Gospin trg 1
88266 Međugorje,
Bosna i Hercegovina

Tel.: ++387 36/653-328 uredništvo
++387 36/653-326 glavni tehničar
++387 36/653-310 marketing
Faks: ++387 36/651-300

e-mail: marketing@medjugorje.hr
www.medjugorje.hr

PONEDJELJAK I UTORAK

7.30 h, 13 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. Misa
20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

SRIJEDA

7.30 h, 13 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. Misa
20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h, 13 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Krunica
- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
- U korizm: otajstva svjetla i žalosna otajstva
- U uskršnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
19 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h, 13 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h Križni put uz Križevac
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. Misa
20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

7, 8, 11, 19 h Sv. Misa na hrvatskom
Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h Krunica na Brdu ukazanja
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. Misa
20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

Novo u izdanju

Informativnog centra "Mir" Međugorje

CD *Kraljici Mira* i fotomonografija *Međugorje*

